NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont.
K1A 0N4

B163/5/1014

National Library
Bibliothèque Nationale
AUG 23 1978
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada • Tel. 466-0951 Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h.-5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l.

Tellimishinnad: Kanadas: 1 a. $24.00, 6 k. $13.00, 3 k. $8.50. USA-sse: 1 a. $26.00, 6 k. 14.00, 3 k. 9.00. Ülemeremaadesse: 1 a. $30.00, 6 k. $16.00, 3. k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $13.50, 6 k. $6.75. Kiri ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Lennupostilisa.. Ülemeremaadesse: 1. a. $23. 50, 6 k. $11.75.

Üksiknumber —.50c.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $3.75, tekstis $3.50, kuulutuste küljel $3.25.

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

„OUR LIFE" — „MEIE ELU" — Estonian Weekly. Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 • Tel. 466-0951

— ★ —

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum.

Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-9773

— ★ —

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas.

Asut. A. Weileri algatusel 1950.

Nr. 32 (1487) 1978 | NELJAPÄEVAL, 10. AUGUSTIL — THURSDAY, AUGUST 10 | XXIX aastakäik

ROOTSI-EESTLASED LAHKUSID KIIDUSÕNADEGA "EESTI KODU" PERELE

Grupp Rootsi-eestlasi, kes võtsid osa „Koguja" Maailmalaagrist Lakewoodis ja „Killamängudest" Moonstone'is, lahkus Torontost neljapäeva hommikul Eesti Maja juurest. Nad siirdusid tagasi New Yorki lõpetama oma matka Põhja-Ameerikas ja Kanadas oli neile suursündmuseks maakondlikest pidustustest osavõtt ja meeldivaks üllatuseks sattumine „Eesti Kodu" elanike külalisteks.

Suur oli „Eesti Kodu" elanikkonna üllatus kui pühapäeva pärastlõunal 30. juulil suur buss veeres õuele. Ainult üksikud elanikud teadsid, mis juhtumas. Nagu hädaolukorral, nii ka siis, jooksid „kullerid" perestperre. Tulnud ootamatult kauged külalised, et peavarju leida. Tartu College uste avamiseks ei leitud isegi hädaolukorras „võtit". Et noortel ei olnud ringreisil kaasas laagri magamiskotte, siis ei saadud ka ööbida Eesti Maja põrandal ja nii juhtuski, et 20 Rootsi eesti noort peaaegu oleks tänavale jäänud. Eesti Maja õuel võis kuulda väljendust „saaks juba ära „sõbralikust" Kanadast!" Keegi oli unustanud külalisnoored ja nende majutamise, kellel polnud sugulasi ootamas.

Jatkus Julie Herma telefonikõnest Eesti Majast „Eesti Kodu" majahoidjatele Maria ja Eduard Ahingule, et veerema panna „rattad". Tegevusse asusid juhatuse liikmed ja „Eesti Kodu" väsimatud perenaised Viive Mustaga eesotsas. Õu täitus rahvast. Igaüks soovis saada külalist, kes poissi, kes tüdrukut või perekonda. Paljude pettumus oli suur, kui külalistest puudus tuli. Kiirelt majahoidja küttis saunad ja juhatas külalised basseini ujuma. Noorte silmist võis rõõmu ja tänu juba ette lugeda — „Eesti Kodu" oli oma uksed ja südamed avanud.

Õhtuks kaeti pidulaud. Vaatamata pühapäevale, kus ärid on kõik kinni, leidsid perenaised siiski lihapoe, kust ostud tehti. Peredest toodi kokku eesti leiba. Pidulaual olid veinipudelid vanematele ja mahlajoogid noorematele. Tuju oli kõigil üllas, soe tuba, lahke pererahvas".

Südamlikkude sõnadega tänas „Eesti Kodu" peret skm. Ao Vaks. Ta lõpetas luuletaja sõnadega:

Kui olid eksinud, lootus kadunud —
Leidis pimeduses tule,
Leidis „Eesti Kodu", tule . . .

Esmaspäeva hommikuks jälle kaeti laud, et külalisi täiskõhuga teele saata — saata Tartu College. „Eesti Kodu" ja väljastpoolt appi tulnud autodel külalised linna sõidutati. Ja ikkagi oli rohkem abipakkujaid kui sõitu vajajaid. Mõnelgi külalisel kui saatjal olid lahkumise momendil pisarad silmis.

☆

Kui pöördusime skm. Eero Paldroki, Peeter Pahv, Tiina Taimre ja Anne Tubina poole küsimustega: Kuidas laager meeldis? Kumb maa meeldivam — kas USA või Kanada? Mis on reisimuljed? Vastused: Laagri programmi osas arvati, et oleks võinud rohkem olla kavakindlat ühistegevust. Torontot ja Kanadat eelistati oma puhtuse poolest. Killamängud meeldisid noortele. „Eesti Kodu" vastuvõtt meeldivam üllatus kõigile. Torontos külastati Science Centre't CNR Tower, Ontario Place. Tänu Arvo Nietenbergile Pickering Atomjõujaama. Ringsõidul viibis 74 isikut, nendest 20 täiskasvanud. Eero Paldrok lõpetab oma jutuajamise, et veel kord tänada „Eesti Kodu". Tema arvates „Eesti Kodu" on väga ilus ja meeldiv ettevõte.

☆

Esmaspäeva õhtul 31. juulil viibis „Eesti Kodus" külas „Esto 80" Komitee esimees Richard, Norvell. Möödukas kogu „Eesti Kodu" peret oli kogunenud seltskondlikku ruumi, et kuulda uudiseid Eesti Päevade — Esto 80" arengust. Suur oli huvi Eesti Päevade suhtes ja paljud on asunud kindlate sõidu-kavade koostamisele. Väga ilusa ülevaate Rootsi elust ja olust andis ta esitatud küsimuste vastamisel. elna

Rootsi-külalisi ja vastuvõtjaid „Eesti Kodu" ees. Paul KOSK, Ülo Männiste, Jenny Sidron, A. Mere, Inga Anderson, Triinu Wiiburg, Mai Wiiburg, Tiina Taimre, Anne Tubin, Maret Eesmae, Merike Varma, Saumees Taksel, Lembit Varma, Eero Paldrok, Oilme ja Ao Vaks.
Omapere rahvast ees vasakult: Kondrad Sepp, taga keskel perenaised Elvine Haab ja Viive Musta, taga paremal pr. Saage, Maria Ahing ja perenaine Elenore Sepp. Foto — Elna Kungla

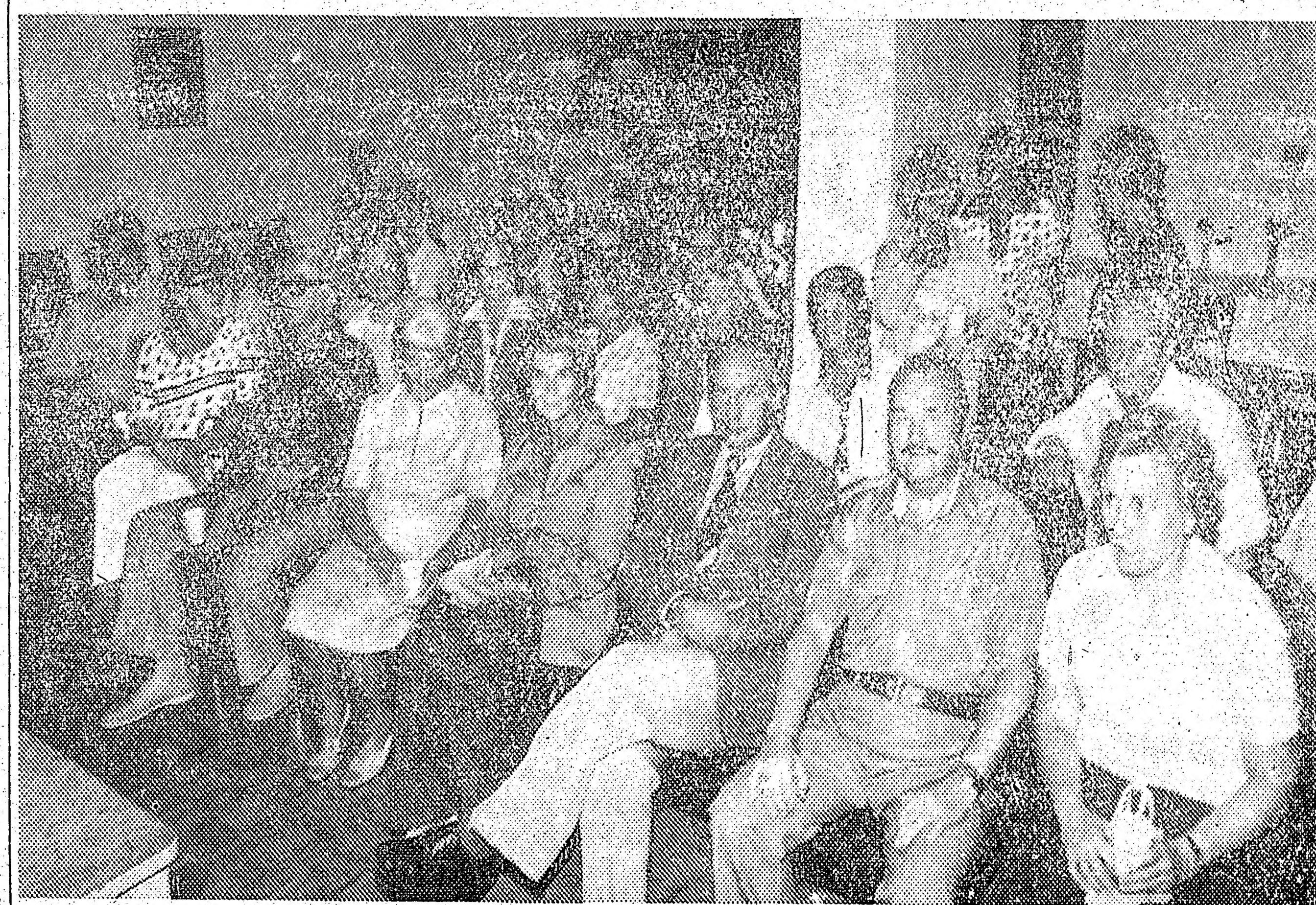

Osa „Eesti Kodu" peret koos Richard Norvelli'ga. Ees, vasakult: K. Karuks, A. Bless, hr. ja pr. Talve, Eugenie Reisaar, Richard Norvell, abiesimees Konstatin Reisaar ja Helju Novek. Teises reas paremalt: J. Naar, Alide Pressi, L. Maldre, pr. Kollino ja A. Voika. Foto — Elna Kungla

Rootsi noored Tartu College'i trepil. Vasakult: Peeter Pahv — Eskilstunast, Tiina Taimre ja Anne Tubin Stockholmist..... Foto — Elna Kungla

Paavst Paul suri

Kardinalid kogunevad Rooma, et valida uus pea.. 700 miljonile katoliiklasele. Pühapäeva õhtul surnud paavst Paul VI asemele. Paavst suri oma suveresidentsis südameataki tagajärjel.

Matused on laupäeval. Kutsed konklaavist osavõtuks saadeti 115-le kardinalile.

TARTU INSTITUUT 310 BLOOR ST. WEST TORONTO, M5S 1W4
Sissekäik: Madison Avenue — Spadina jaam

LOENGUD

Helga ja Enn Nõu Stockholmist

NOOREMATE VÄLIS-EESTI KIRJANIKE LOOMINGUST

Neljap. 17. augustil kell 7.30 õ.

☆

Dr. Rein Taagepera Kaliforniast

RIIKIDE JA ROTTIDE KASVUST JA KÕNGUSEST

Esmasp. 28. augustil kell 7.30 õ.

☆

Dr. Mare Taagepera Kaliforniast

NAISTE OLUKORD EESTIS JA AMEERIKAS

Teisip. 29. aug. kell 7.30 õ.

LEIDLIKKUSEGA „PARADIISIST" VÄLJA

GEISLINGEN.. („Meie Elu" kaastööliselt).. —.. Juulikuu.. lõpul läbis saksa ajakirjandust teade, mille kohaselt kolm idasaksa tudengit ületasid Berliinis surmavööndi ja häbimüüri originaalse.. trikiga,.. vedades ninapidi.. piirivalvureid. Üliõpilased Ida-Berliinist valmistasid endile raudteelaste ja metsavahtide mundritest „rahvaarmee" univormide atrapid, kinnitasid üüriautole Ida-Saksa piirivalve numbrisildi ning sõitsid nagu õged mehed ja piirivalve „tsiviilpatrull".. läbi.. surmavööndi. Kaasavõetud.. kokkulapitava redeliga ületati 3,8 meetri kõrgune häbimüür.

See teade meenutab varemaid põgenemislugusid, kus leidlik meel on tugevam kui saksa perfektsiooniga piirikindlustused. Eriti pärast Berliini müüri ehitamist 13. aug. 1961 on esinenud originaalseid põgenemistrikke. Nii kaevasid ühe maja elanikud a. 1961 häbimüüri rajal tunneli müüri alt läbi. Selle tunneli kaudu pääses vabadusse 28 isikut. Kahjuks varises tunnel liiga ruttu kokku.

Täisauruga edasi võttis Ida-Berliini reisijatelaev „Friedrich Wolf" 8. juunil 1962 kursi Lääne-Berliini läbiva Landwehrkanali suunas. Piirivalvurid tulistasid laevale üle 200 lasu enne kui laeval olnud 14 isikut pääses vabasse maailma. Põgenikud olid enne seda sidunud köidikutesse laeva meeskonna.

Tankiga murdis läbi müüri 1963. a. aprillis üks Ida-Saksa piirivalvur. Ta pääses vigastatuna Lääne-Berliini.

Aastal 1964 hüppasid 11 gümnaasiumiõpilast liikuvale rongile Berliin-Aachen. Üks kukkus hüppamisel rongilt ning jäi vigastatuna Ida-Berliini.

Ministeeriumide majast Ida-Berliinis pääses Lääne-Berliini üks perekond, kes laskus tsoonipiiril asuva maja ülemiselt korruselt köiega üle müüri.

Tasandamissahaga (bulldozer) murdsid 1966. a. kaks sakslast müürist läbi. Mõni aeg hiljem kordas sama teo üks Ida-Saksa piirivalvur.

Enda poolt konstrueeritud allveepaadiga põgenes üks oskustööline Dresdenist 1968. a. üle Läänemere. Paat sõitis 25 km vee all ning põgenik võeti üle lääneriigi laeva pardale.

Üks arst Rostockist ujus Läänemeres 48 tundi, klammerdus ühe meremärgi külge, kust päästeti ühe lääneriigi laeva meeskonna poolt.

Lüübeki lähedal sõitis üks talumees traktoriga läbi surmavööndi Lääne-Saksamaale.

Sügisel 1976 bluffis üks noor idasakslane Berliinis Checkpoint Charlie ülekäigul piirivalvureid USA sõduri univormi ja hea inglise keele oskusega. Ta pääses takistamatult Lääne-Berliini.

Ühe tasandamissaha juhiruumi katuselt põgnes 1968. a. kevadel Lääne-Berliini üks aednik. Ta oli niitmas muru müüri läheduses.

Sama aasta kevadel põgenes kolm idasakslast üle tsoonipiiri väikelennukiga, millelt tavaliselt puistatakse põldudele kemikaale taimekahjurite tõrjeks.

Juunikuul 1978 varastasid kaks idaberliinlast Belgia saatkonna kantsleri auto Ida-Berliinis koos paberitega. Nad sõitsid Lääne-Berliini nagu diplomaadid.

Aasta jooksul põgeneb läände umbes 3000 idasakslast. Enamus eelistab põgenemist läbi idabloki riikide (Ungari, Jugoslaavia ja Tshehhoslovakkia), kus piirid pole kindlustatud sakslastele omase põhjalikkusega.

Eesti Kunstide Keskus

HELGA JA ENN NÕU

Näitekirjandusest ja lastekirjandusest tuleviku perspektiivis.
Loomingulisi ajendeid.

Tesipäeval 15. augustil, kell 7 õhtul TARTU COLLEGE'S

T. E. V. Ü. ja H.E.V.Ü. korraldusel

I PÕHJA-AMEERIKA SÕJAMEESTE SUVEPÄEVAD

26. ja 27. aug. 1978 Seedriorg, Kanada. Algus laupäeval kell 10.00. Paraadi vastuvõtt — konsul I. Heinsoo kell 16.00 Vaimulik kõne — piiskop K. Raudsepp. Aktuse kõne — J. Kahar Õhtune kava — kaastegevad prd. H. Sepp ja A. Tera, M. Niinvee ja R. Tralla.

TANTS * EINELAUD * ÖÖBIMISE VÕIMALUS

Kõik kaasmaalased teretulnud!

INIMENE RIIGIVÕIMU OMANDINA

Inimõiguste küsimuste päevakorral oleku ajastul püsib kummaliselt vaikivas olukorras UN. nagu need küsimused ei läheks seal üldse korda. Ometi on UN'i üheks suuremaks ülesandeks inimõiguste kaitse kui tähtsama küsimusega tegeleda, mis põhikirjaliselt on UN'ilt nõutud.

Kahekümnes sajand on osutunud inimõiguste jalge alla tallamises üheks barbaarsemaks inimajaloos, sest kunagi varem ei ole suudetud hävitust inimsoos teostada nii suurtes arvudes, nagu moodsa tehnika ja organisatsiooni ajastul. Kui nüüd läänes on päevakorrale toodud viimaste aastate hävitus Cambodias, kus reshiimivahetus on toonud hävitust võimalikult kuni 1 miljoni inimesele, siis on see vaid hilisem näide, mis inimõiguste kaitse küsimuse uuesti ja ulatuslikumalt peaks päevakorrale tooma. ....

Alates 1975. a. kommunismi pealetungiga Cambodias saabus ka ulatuslikuim terror linnadest elanike tühjendamise näol. Kõik käsutati tänavale: noored ja vanad, rasedad naised ja haiglatest haiged. Katkestati kirurgilised operatsioonid ja haiged koos voodite ja vereülekande vahenditega sunniti marsile maale ja koondamiskohtadesse. Need, kes ei jõudnud sammu pidada, surmati teel ja heideti kraavi. Paljud, kes kohale jõudsid, surid nälga, malaariasse, düsenteeriasse jne. Paljud lõppesid alatoitluses ja üliväsimuses kuni 18 tunniste tööpäevade juures. 1978. a. inimeste tapmine kestab üha edasi.

Selle pildi annab „Time'i" Ida-Euroopa büroojuhataja David Aikman, kes oli viimaseid väljujaid Khmer Rouge'i poolt vallutatud Cambodiast. Kuhu on jäänud aga ametlikud aruanded ja tähelepanu juhitimised muust maailmast, UN'st, USA valitsuselt, tsiviliseeritud Euroopast jne? Sealt kostab ainult vaikus, nagu inimeste hävitamist poleks olemaski.

Kahjuks on meie sajandis rohkem genocidi juhtumeid, kui inimkond tohiks neid sallida. Stalinlik Venemaa, Hitleriik Saksamaa, Idi Mini Uganda ja paljud teised Aafrika maad, ladina ameerika maad Lõuna Ameerikas, Mao Tse Tungi aegne kultuuriline revolutsioon, reshiimivahetused Pakistanis ja lõpmata rida teisi juhtumeid paljudes maades, kus võimulolev grupp või isik on iganes asunud oma arvatavaid vastaseid armutult hävitama. Võib olla ükski maa ja rahvas ei ole neist nähetest ajaloo kestel vaba ja puhas.

See tõstabki küsimused Kas on inimene isevalitsuslikult võimutsejate omandus, samuti nagu kariloom? Ja kas on inimkonnal end võimalus vabastada riigiomandi olukorrast puht enda isiku julgeoleku vajadusel? Ning lõpuks, mis on inimõigusi respekteerivatel rahvastel võimalik teha, e t inimesele tema õigusi kindlustada?

Vastus esimesele küsimusele tohiks olla eitav, sest võib arvata, et isegi isevalitsejad-diktaatorid ei julge inimest oma omandiks tunnustada, vähemalt mitte tänapäeval. Indiviid kui selline ei soovi kindlasti olla kellegi omandiks. Vastus teisele küsimusele tohiks olla vähemalt osaliselt jaatav, sest suurema organiseerumisega ja tugevama häälega suudetakse rahvusvahelises ulatuses ära teha mõndagi. Üheks väikseks algatuseks on Amnesty International organisatsioon, kust inimõiguste kaitsele on püütud ühte kui teist teha. Kuid suurim, vastutus antud küsimuses lasub UN'il ja suurtel inimvabaduste maadel, kes oma ressurssidega suudaksid mõndagi teha inimõiguste kaitsel.

Siit järgneb ka osalne vastus kolmandale küsimusele, sest jõulise aparatuuri ja sanktsioonide rakendamisel inimõiguste kaitsel, peab ka mõningaid tulemusi ilmnema. Siit peab ka järgnema, et inimõiguste küsimus ei ole ühegi riigi sisemine asi koos teise järeldusega, e t iga maa kodanikul peab olema teatud vabaduste maht, mis vastab üldiselt tunnustatud ja sanktsioneeritud standardile. Nende standardite rikkumisel satub inimõiguste vastu eksiv maa otse teiste maade kriitilisele tulejoonele ja on sunnitud oma sisemist agressiooni pidurdama.

Sarnane isikute ja rahvaste organisatsioon puudub veel, sest UN antud kujul ja tahtepuuduses ei ole rohkem kui ümmargune null. Kes on need õilsad hinged ja maad, kes selle küsimuse juurde asuvad? Kui neid ei leidu, siis kestab ka inimõiguste küsimus ainult mõistena paberil ja jatkub endiselt inimeste kuritegelik hävitamine. V.

Välis Eesti Reisikeskuse ESTOTOUR ASSOCIATES New Yorgis järjekordse algatusena toimuvad 31. augustil ja 14. septembril kolmenädalalised ravireisid RUMEENIASSE. Reisihind US $1,255.— katab lennu New Yorgist, hotellid, täistoitlustuse ja enamiku raviprotseduuridest.

Rumeenia ravi on peamiselt kotsentreeritud artriitise, rheuma, hingamise häirete ja üldise vananemise aeglustamise teraapiale Gerovital ja Aslavital preparaatidega. Erilise kuulsuse omavad aga ka nende muda ja mineraalvete ravi toimed.

Täiendavaks informatsiooniks helistada (212) 688-8527

või kirjutada — Valfried Siirak, ESTOTOUR ASSOCIATES, 430 East 58th Street, New York, N.Y. 10022.

SENATI OSATÄHTSUS

MARCUS VAN STEEN

(CANADIAN SCENE) — Praegune rahvuslik ühtsuse kriis on põhjustanud suuri vaidlusi Kanada põhiseaduse ümber. Iga reformist on pidanud oma kohuseks esijoones oma kriitikanooled suunata senati vastu. Mõned soovivad muudatusi senatis, mõned aga koguni leiavad, et senat tuleks täielikult elimineerida. Kui 1864. aastal Briti Põhja-Ameerika Act kirja pandi 14 päeva kestnud nõupidamisel, siis on huvitav meenutada fakti, et sellest ajast kulus kuus päeva senati ülesannete määritlemiseks. Järelikult peeti senatit tol korral väga oluliseks instititsiooniks valitsuse aparatuuris.

Leiti, et valitsus vajab kahte koda, kuna kardeti, et Alamkoda (House of Commons) üksinda võib muutuda piiramata õigustega ainuvalitsejaks. Teist koda, s.t. senatit, peeti vajalikuks, et kaitsta rahva õigusi ja vabadusi. Sest on ju rahva õigused ja vabadused alati hädaohustatud nende poolt, kelle käes on täidesaatev võim. Tugev peaminister, kelle võimu aluseks on kuulekas enamuslik alamkoda, võib järk-järgult piirata rahva vabadusi ja õigusi ja tal ei ole vaja muret tunda, mis rahvas temast arvab kuni järgmiste üldvalimisteni. Senati ülesandeks aga on valvata, et peaminister truualamliku alamkojaga ei kuritarvita oma võimu. Kuigi senatit on palju halvustatud, tuleb siiski nentida, et ta on seninini oma ülesannet võimaluste piirides hästi täitnud.

Kuid senatiga ei ole kõik asjad mitte päriselt korras. Alates Konföderatsiooni Isade poolt loodud esimesest senatist on see koda väga aeglaselt ja järk-järguliselt oma iseloomu muutnud asjaolu tõttu, et terve rida peaministreid on sinna määranud senaatore mitte nende võimete, vaid poliitilise patronaazhi alusel. Põhiseadust tuleks paljude arvates muuta just selles osas, et senaatorite määramine ei oleks koondatud ühe isiku, s.t. peaministri, kätte. Teine nõue oleks, et ükskõik kelle hoolde on usaldatud senaatorite nimetamine, tuleks nõuda seda, et sinna ei nimetataks mitte ainult endisi parlamendiliikmeid, vaid isikuid väljaspoolt seda kitsast ringi.

BNA Act ütleb, et senaatorid peavad olema respekteeritud kodanikud, vaimselt terved, laitmatu iseloomuga ja üle 30. aasta vanad. Selle sätte taga seisab arusaam, et senatisse kuuluksid mehed või naised, kes on tublid oma tööalal, esindavad teatud ideelisi gruppe ja võivad objektiivselt hinnata alamkoja ettepanekuid. Senat on mõeldud BNA Acti põhjal mittepoliitiliseks kojaks, kuna BNA Act näeb ette, et senaatorid tuleb mitte ainuüksi ametisse nimetada, vaid see ametisse nimetamine on eluaegne. Seda muidugi selleks, et senaatoreid ei puuduta ükski valitsuse muudatus ega ükski võimule tulev partei. Või teiste sõnadega senaator võib olla suure erialase eruditsiooniga, kuid mis puutub poliitikasse, peab ta olema tavaline kodanik ja mitte mõne partei häälekandja.

Viimase sajandi ajalugu on meid õpetanud, et poliitikud ei suuda üksinda kellelegi garanteerida inimõigusi. Moodne ühiskond aga on väga komplitseeritud ja selle liikmed elavad ja töötavad suure pinge all, seega ei jää neil üle aega ega energiat ise oma õiguste eest väljas olla ja neid kaitsta. Eriti on see muidugi kehtiv vaeste, vanade ja haigete puhul ning muidugi vähemusgruppide puhul, kus nende õigused ja vajadused tänapäeva ühiskonnas jäävad kahe silma vahele, kuna tänapäevane ühiskond baseerub enamuse printsiibil. Selleks me vajame senatit just nagu Konföderatsiooni Isad seda soovisid, mis koosneks headest ja laitmatu iseloomuga isikuist, kelle ülesandeks on valvata õiguste eest üldsuse huvides ja kaitsta inimvabadusi.

Kellest juttu

RICHARD (RIKS) NORVELL

Sündinud Tartus, lapsepõlve veetnud Valgas. Koos vanematega põgeniku teekond kulges üle Pärnu, Kihnu Ojamaale 1944. Rootsis kujunes tema kodulinnaks Uppsala. Päeval töötades Meteoroloogilises Instituudis, õhtul käies Uppsalast Stockholmis Eesti Õhtu Gümnaasiumis ja hiljem Uppsala Ülikoolis, omades õppingute tulemusena Filosoofia Magistri Kraadi. Elukutseks on Gümnaasiumi õpetaja eriala, õpetades ajalugu, geograafiat ja ühiskonna teadust. Valdab viit keelt.

Riksi rahvuslik mõtlemine ja rakendus leidis koha eesti skautluses. Ta on olnud Eesti Skautlike Noorte Maleva Rootsi liige selle loomisest alates. Omab skautmasteri tiitli, lõpetanud kõrgema juhtide kooli, Gilwelli ja tema tööd noorte juhina ja silmapaistva eestlasena üle mitme mandri on vääristatud Eesti skautlike kõrgema teenete märgiga Põhjatäht I, 1973. Tema abikaasa on rohuteadlane. Poeg Arne on 16-aastane ja käib gümnaasiumis. ....

Oma leivatöö kõrvalt ta on olnud Eesti Skautlike Noorte Malev Rootsis juht, 10 aastat kasvatajaks ja juhatajaks Ojamaa eesti laste suvekodus ja 2 aastat Valgeranna suvekodu juhatajaks Göteborgi ligidal. Kuulub Rootsi Eestlaste Keskseinidusse ja Eesti Komiteesse olles noortetöö instruktoriks.

Riksi õlgadel on lasunud väga suur töö ja vastutus nelja reisi „Lend Läände" läbiviimine. Oli Ülemaailmsete Eesti Päevade Rootsi Komitee Peasekretär 1972 ja 1976, on nüüd eelseisvate Kolmandate Päevade „ESTO 80" Komitee esimees.

Kui küsiti kuidas juhtus, et teda valiti sellele kohale, siis Riks vastas temale omase huumoriga „küllap vist teist „hullu" ei leitud!"

Ta arvab, et eesti noorus elab edasi ja kindlasti nõuab õigust ja vabadust esivanemate maale. Eesti noored on kindlasti võimelised ja tahtelised tuleviku võitlust kandma ja juhtima. Ei saa ka salata, et raskusi valmistab mõnedele keele oskus kirjas. Riks näeb elu ja tulevikku positiivsest küljest ja selletõttu jatkub jõudu ning tahtmist rahvuslikuks rügamiseks. Riksil ei jatku aega ega kannatust poliitikute filosofeerimisele. Töö peab tehtud saama ja selleks on tegusid tarvis, mitte pikka targutamist.

Ta soovib näha Stockholmis 1980 väga palju eestlasi igalt maalt ja mandrilt, et meie ühine laul kostaks üle läänemere kodurandadele. Oodatakse rahvatantsijaid, naisvõimlejaid, laulukoore, noorte malevate liikmeid, aktiivseid esindajaid paljudelt kultuuri aladelt. Stockholm ootab ja tervitab kõiki eestlasi Põhjala valgete öödega! elna

MEIST KIRJUTATAKSE

„Väheste kogemustega konverentsijuhid"

Dr. Ilmar Arens kirjutab oma reisimärkmetes „Eesti Päevalehes" (nr. 55) muuhulgas:

„Balti Teaduste" VI konverentsist Torontos 11.—14. maini 1978 leidub ajakirjanduses juba üksikasjalikke kirjeldusi. Siin olgu vaid hoiatavalt tulevaste konverentside korraldajaile mainitud, et väheste kogemustega noored konverentsi-juhid püüdsid siin kolme päevaga „ära õiendada" tervelt 127 teaduslikku ettekannet koos mitmete kollektiivettevõtetega. Tulemuseks oli artistlik-rabistav atmosfäär, ettekandeid sisuliselt kahjustav. Korralikuks läbiviimiseks vajanuks viis päeva.

„Juutide probleem", millest samuti juba palju kirjutatud, ei olnud vähemalt eestlaste osas mingiks probleemiks, kuna meil ei ole juutidega mingeid võlgu, vastupidi. Kuid märksiste leidub ju kõikjal ning nende ülesandeks oli siin püüda meie vastu ümberkeerata kommunismimaades parajasti käimasolevat juutide toorest kohtlemist ja tagakiusamist. Taoliselt tuli baltlaste „kollektiivsüüga" üks Riia juudi advokaat nende ridade kirjutaja juurde. Mees oli 1941. aasta suurküüditamisest eluga päästnud. Ilmselt samadest ringkondadest inspireeriti ka mõningaid pahatahtlikke kirjutisi Toronto kuulutustelehe „The Globe and Mail" veergudel. Õnneks tagajärjetult, sest päris-kanadalasele leidub nende oma mustades, kollastes jt.-s tänulikumaid vihkamisobjekte. Kuid põhiliselt on ju kanadalased „inglise-stiilis" tolerantne rahvas.

Torontos oli võimalik esineda ettekandega Tartu College'is ning tõusta luksus-restorani „Four Seasons" 32. korruse rõdule tuledesäras linna imetlema. Muidugi tuli kaasa sõita ka rahvusvahelise kuulsusega eestlaste elamis-kolooniasse „Seedrioru". Pidevast vihmast hoolimata — Kanadas oli parajasti „sajandite halvim ilm" kuus päeva kestnud vihmasajuga — jäid „Seedrioru" fenomenaalse osavusega maastikule kohandatud kolooniast südantsoojendavad muljed. Jutuajamisel mõnede säälseis talvemajades, neid on kogusummas 37, pidevalt elavate vanadega selgus, et neis oma majades saadakse rahuldavalt läbi Rootsi oludes vägagi madala rahvapensioniga, umb. 200-300 dollarit kuus. Aga eks ole Kanadas tarbeainete hinnad ka veidi madalamad suhtes sissetulekuiga. Samuti oli kord ja puhtus Kanadas veel veidi parem kui USA-s, eriti selle pooliti ärasolgitud idarannikul.

Trudeau uued lubadused

Peaminister esines möödunud nädalal TV-is ja tegi teatavaks valitsuse plaane, kuidas elustada Kanada majandust. Peaminister lubas vähendada makse ja vähendada valitsuse kulutusi, muuta post poolriiklikuks ettevõtteks. Ta märkis ka, et sel korral ei tule föderaalparlamendi valimisi. Tähtsam neist lubadustest oli, et peaminister lubas 2. miljoni võrra praegu eelarves olevaid kulutusi vähendada ja sellest vabanenud raha suunata uute enam olulisse sektorisse. Ametkonda ei suurendata enam ja püütakse isegi vähendada tuleval aastal. Ametkonna tasusid ei suurendata, rohkem, kui erasektoris. Peaminister tervitas oma kõnes ka kuninganna ja kuninglikkude külaliste viibimist Kanadas.

Konservatiivide kriitik S. Stevens ja uusdemokraatide partei juht E. Broadbent olid väga kriitilised ja ei usu, et need sammud suudaks parandada Kanada pankroti äärel olevat majandust. Kanada posti muutmine riigi ametkonnast poolriiklikuks ettevõtteks ei paranda midagi kui ametkond ja ametiühingud jäävad samaks. Toodi ette, et USA-s elustati majandust sellega, et valitsuse kulutusi suurendati, mis võimaldas töötutele tööd. P. E. Trudeau arvab, et valitsuse kulutuste vähendamine elustab majandust ja annab töötutele töövõimalusi. Kanada dollar langeb pidevalt ja ametlikult maksis ainult 88 USA senti. Kuid tegelikult ei olnud väärt rohkem kui 85 USA senti

Esto Mutual Fund Ltd.

4. aug. aktsia hind $6.98

145 King Street West, Suite 1900, Toronto M5H 3M1 — tel. 364-1131

Õhtul tel. 925-6812

Suur poolehoid kuninglikele külalistele

Kuninganna Elizabeth, prints Philip ja Andrew ning Edward viibisid möödunud nädalal mitmes paigas Lääne Kanadas ja lõpuks Edmontonis „Commonwealth" mängudel, mille kuninganna kuulutas neljapäeval avatuks. Kuninglikele külalistele avaldati kõikjal suurt poolehoidu. Avamistseremoonia ajal istus peaminister P. E. Trudeau kuninganna kõrval.

Möödunud laupäeval toimus kuninglike külaliste auks Ottawas pidulik lõuna, kus peaminister reklaamis oma uut põhiseadust, mille ecsmärgiks on uutlaadi föderatsioon ja seniste sidemete katkestamine Inglismaaga. Selle tõttu märgiti, et see võib olla viimaseks kuninganna külastuseks Kanadasse. P. E. Trudeau märkis, et eelseisva kolme aasta jooksul viiakse uus põhiseadus ellu, mille järele monarhia praegusel kujul kaob. Kuninganna jääb vaid veel suveräänsuse sümbolina põhiseadusse. Kuninganna rõhutas vajadust harmooniliseks koostööks.

Tshiili sõjaväeline hunta raskustes

Ladina-Ameerika diktaatorid on raskustes, sest kindralid ei saa üksteisega läbi ja puudub usaldus. Tshiili keskne võimukandja kindral Pinochet vallandas oma lennuväeülema Gustavo Leichi, kes intrigeeris presidendi vastu. Protestiks vallandamise pärast lahkusid ametist mitmed teised vanemad ohvitserid. Tshiili ohvitserid on vihased kindral Pinochetile sellepärast, et nad usuvad USA süüdistusi, nagu oleks president lasknud mõrvata eksiilis asuva endise diplomaadi Orlando Leterieli.

Kindralite omavaheline rivaliteet muudab ebakindlaks kõik Ladina-Ameerika sõjaväelised valitsused Ekvadoris, Peruus, Boliivias ja Brasiilias.

Iraaki saatkonna valvurid surmasid politseiniku

Iraaki Pariisi saatkonnas hoidis üksik PLO terrorist relvaga ähvardades oma vangistuses rida saatkonna ametnikke. Terrorist osutus palestiinlaseks Ahmed Hammamiks. Kui prantsuse politseiinspektor tõi terroristi saatkonnast välja, siis avasid Iraaki saatkonna ametnikud terroristidele ja politseile tule. Tekkinud tulevahetuses sai surma üks politseiinspektor ja üks Iraaki saatkonna ametnik. Haavata sai terrorist ja mitu politseinikku. Prantsuse valitsuse käsul vabastati Iraaki saatkonna ametnikud, sest valitsus omab head vahekorrad Iraakiga ja Iraak varustab Prantsusmaad õliga.

Belgradi konverents mõistis hukka Vene ja Kuuba

Juulikuus toimus Belgradis „kolmandate riikide" konverents, kus domineeris Jugoslaavia president J. Tito. Konverentsil võeti usinasti sõna reaktsioonäärsete jõudude vastu, kes püüavad saavutada ülemvõimu Aafrikas ja Aasias ning rikuvad maailmarahu. J. Tito ise mõistis hukka välismaiseid sissetungijaid ükskõik milliste loosungite all need ka ei teotseks. J. Tito usub, et F. Castro tegevus Moskva agendina kahjustab praegust olukorda. F. Castro-Aafrika afäärid suurendavad pinevust suurvõimude vahel. J. Tito tunneb kõigepealt muret sellepärast, mis juhtub Jugoslaavias pärast tema surma. Moskva taotleb praegust föderatsiooni killustada, mis on juba nüüd väga nõrkadel jalgadel.

F. Castro taotleb omakorda domineerimist 86. liikmelises kolmandate riikide grupis. Järgmist kokkutulekut taotletakse pidada Havannas, millele paljud on vastu. Arvatakse, et J. Castro peab valima N. Liidu ja kolmandate riikide bloki vahel

535 miljoniline autotehas Ontariosse

Fordi autotööstus otsustas möödunud nädalal asutada Ontariosse 535 miljonilise automootori tehase. See annaks tööd ca 2600-le töölisele. See otsus tehti selle tõttu, et Ontario provintsivalitsus ja liiduvalitsus toetasid uut tööstust 68 miljoni dollariga maksumaksja rahadest.

Hiina ja Jaapan lähenevad

Hiina ja Jaapan veel peavad läbirääkimisi rahulepingu üle. Kuid lahkhelid rahu sõlmimise üle ei takista kahe maa vahelist tohutu suurt kaubavahetust. Sõlmiti kaubavahetusleping 20-ne miljardi dollarilise kaubavahetuse üle. Hiina ostab toormaterjali ja Jaapan müüb selle vastu oma tehnoloogiat, mida Hiina nii väga vajab. Kavandamisel on suured õlipuurimise ettevõtted Lõuna-Hiina meres. Peking ostab sõjavarustust ja Jaapani relvi ning jaapani ärimehed finantseerivad Hiina tööstusi. Hiina ostab suurel hulgal Jaapani masinaid ja tööstuse sisseseadeid.

Endised vaenlased on alustanud majanduslikku koostööd, sest neil mõlemail on ühine vaenlane N. Liit. Hiinal on tööjõudu tohutul määral ja Jaapanis on kõrget tehnoloogiat.

Commonwealth mängudel kanadlased edukad

Mängud algasid reedel kanadalastele suure eduga. Eriti edukad olid ujujad. Dramaatilises konkurentsis võitis kuldmedali 400 m ujumises 20 aastane Graham Smith, teise kuldmedali 200 m ujumises naistele võitis kuldmedaliga Lisa Borsholt Vancouverist. Neile andis medalid üle kuninganna Elizabeth. Kuid võideti veel rohkesti kuld, hõbe ja bronks medaleid mitmetel aladel.

Shcharansky vahetatakse välja

Praegu toimuvad läbirääkimised selleks, et USA kasuks spioneerimise pärast vangi mõistetud juudisoost dissidenti Anatoli Shcharanskit väljavahetada mõne USA vanglas asuva vene spiooni vastu. Väljavahetamist vahendab Ida-Saksamaa advokaat Wolfgang Vogel, kes märkis möödunud nädalal, et läbirääkimised on jõudnud juba sellesse järku, et põhimõtteline nõusolek on olemas ja on vaja ainult paberid

MÜÜGIL

M. Raud „KONSTANTIN PÄTS"
Hind. $18.00

E. Sanden „MITME NÄO JA NIMEGA"
Hind. $12.50

Mannerheim „MÄLESTUSED"
Hind $6.00

R. Andre „VALIMIK ETTEKANDEID"
Hind. $4.50

EESTI KROONIKA 1957
Hind. $3.00

Ajakiri „HIIU",
Hind. $1.50

H. Kompus „PICTURESQUE ESTONIA"
Hind $15.00

Hindadele lisandub saatekulu.

„MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont.
M4K 2R6

OTSITAKSE

REIN KASENURM'E,

sünd. 6. mail 1914 Märjamaal, elanud Pärnus. Palun teatada aadressil: Linda Johanson, 38 Pintail Cres., Don Mills, Ontario M3A 2Y7 või tel. 447-3270.

S. A. LINHOLM Ltd. — REALTOR

Tel. 486-7752

Kinnisvara vahendaja Torontos kaasmaalastele teenistuses alates aastast 1954.

Tel. kodus 489-9932

Kanada ja USA eestlaste reisiürituste koordineerimiseks vajame kanada eesti keskustesse

KAASTÖÖLISI

Vanus ei ole tähtis, kuid oluline on huvi reisimise vastu, tihe kontakt eesti organisatsioonidega ning tahe ja võimalus pühendada kaastööks mõned tunnid nädalas. Tasuks komisjon ja soodustatud reisitingimused.

Kirjutada aadressil: Valfried Siirak, ESTOTOUR ASSOCIATES, 430 East 58th Street, New York, N.Y. 10022

TALLINNA REGATT TUTVUSTAB EESTI OLUKORDA

NEW YORK — Tallinna lahes 10. kuni 19. augustini toimuv Balti regatt kui eelproov Olümpia-regatile kutsus purjejahtide organisatsioonides ja ajakirjanduses välja teravaid proteste, kuna N. Vene ei saatnud osavõtuks kutseid Iisraelile, Belgiale ja veel paarile riigile. Protsessid ja repressioonid dissidentide vastu N. Venes laiendasid protestiliikumist eriti USA-s ja Kongressi mõlemas kojas on alustatud aktsiooni 1980. a. Olümpiamängude korraldamiseks Moskva asemel mõnel teisel maal, või USA sportlaste keeldumiseks võistelda Moskvas. Tekkinud olukorda kasutades korraldavad eesti kesksed organisatsioonid, Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu kogu maailma ulatuses ja Eesti Rahvuskomitee USA-s viimaste aastate ühe ulatuslikuma aktsiooni Eesti küsimuse viimiseks maailma avalikkuse ette.

Märgukirjas, mis Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu poolt on juba saadetud oma liikmesmaade keskorganisatsioonidele ja mis nüüd läheb sadadele adressaatidele üle kogu maailma, juhitakse tähelepanu sellele, et N. Vene korraldab 1980. a. olümpiamängude purjejahtide regati Tallinna lahes, sellega okupeeritud maal.

Konstateeritakse tõsiasja, et enamus maailma riike ei ole tunnustanud kolme Balti riigi, Eesti Läti ja Leedu vägivallaga annekteerimist N. Vene poolt ja taotletakse, et kõigi maade meresportlased hoiduksid kõigest, mis võiks kahjustada Eesti kui iseseisva riigi staatust ja võõra võimu all oleva eesti rahva huvisid.

Ü. E. KESKNÕUKOGU MÄRGUKIRI

Olümpiakomiteed on senini moodustatud 134 riigis ja kõigile komiteedele saadetakse Ü. K. Kesknõukogu märgukiri, väljaarvatud N. Vene, Kuuba, Bulgaaria ja veel mõni kommunistlik riik,

Ü. E. Kesknõukogu märgukirja saavad ka Internatsionaalse Olümpiakomitee 84 liiget, eesotsas esimehe lord Killaniniga Dublinis, Iirimaal. Need isikud, kes ühtlasi on ka oma maa olümpiakomitee juhid, on suures enamuse väljapaistvatel kohtadel oma maa valitsuses, sõjajõududes jne., nii et nende informeerimisel Eesti küsimusest on ka suur poliitiline tähtsus.

Kesknõukogu märgukirja saavad ka paljud pressiagentuurid ülemeremaadel ja merespordi klubid ning liidud, eesotsas International Yacht Racing Union'iga Londonis, missugune organisatsioon hiljuti avaldas avaliku protsesti selle vastu, et Balti regatist Tallinnas käesoleva aasta augustikuus ei kutsutud osavõtma mitu riiki, mis ilmselt on N. Vene põlu all poliitilistel põhjustel.

Eesti Rahvuskomitee korraldab aktsiooni USA ulatuses oma nime all, kuid Ü. E. Kesknõukoguga identse tekstiga märgukirjaga. Peale üldise USA olümpiakomitee on kohapealsed olümpiakomiteed seni asutatud 45 osariigis ja Columbia distriktis.

KONGRESSIS OLLAKSE VASTU

Senatis esitas Minnesota osariigi demokraadist senaator Wendell R. Anderson. Senati resolutsiooni 519, milles ette tuuakse, et inimeste tagakiusamise pärast poliitilistel põhjustel ja ajakirjanduse ning isikuvaduste puudumise tõttu N. Venes Moskva ei ole sobiv koht 1980. a. olümpiamängude korraldamiseks ja tuleks alustada kohe sammusid olümpiamängudele uue asukoha leidmiseks.

Resolutsiooniga on senini ühinenud Illinoisi republikanist senaator Charles H. Percy, Minnesota demokraadist naissenaator Muriel Humphrey , Utah republikanist senaator Jake Garn, Wyomingi republikanist senaator Malcolm Wallop ja New Mexico republikanist senaator Harriston H. Schmitt.

Esinduskojas esitas resolutsiooni olümpiamängude Moskvast kuhugi mujale paigutamise kohta Massachusettsi demokraadist delegaat, katoliku preester Robert F. Drinan. Kui olümpiavõistlusi ei saa Moskvast mujale paigutada, siis tuleks üritust ameerika sportlaste poolt boikoteerida, väidavad ka mitmed ameerika ajalehtede kommentaatorid.

USA OLÜMPIAKOMITEE .... POOLDAB MOSKVAT

USA olümpiakomitee president Robert J. Kane avaldas senaator Wendell Andersoni algatuse puhul seletuse, et aktsioon Moskva olümpiamängude vastu tähendab poliitika viimist sporti, mispärast ta pooldab USA sportlaste osavõttu võistlustest Moskvas. Isiklikul kõnelusel Moskva komitee tegelastega on temale, Kanele, kinnitatud, et Moskvas täidetakse kõiki olümpiamängude põhimäärustes ettenähtud tingimusi.

USA olümpiakomitee purjejahtide sektsioon toetab 22 meresportlase osavõttu Balti regatist Tallinnas, mida peetakse käesoleva aasta purjejahtide rahvusvahelistest võistlustest kõige tähtsamaks, andes igale purjesportlasele 1000 dollarit kuluraha.

VENE TEEB HIIGELARI

USA televisioonikompanii NBC maksab N. Venele olümpiamängudel televisiooni saadete õiguse eest 72 miljonit 366 tuhat 667 dollarit, millest lepingu põhjal 62 miljonit tuleb venelastele ära maksta 16 kuud enne mängude algust. Koos teiste kuludega kalkuleerib NBC Moskvast 16 päeva jooksul üle antava 150 saatetunni väljaminekut vähemalt 100 milj. dollarit Kompanii loodab veel kasu saada, olümpiasaatesse võetavate kuulutuste eest nõuab NBC äridelt vähemalt 75,000 dollarit 30 sekundi pikkuse reklaamijutu eest.

Rahvuslippude rivi Maailmalaagri avaparaadil Lakewood'is — Foto — Harold Karu

Veel saadaval
Kanada Eestlaste Ajaloo Komisjoni väljaanne
AJALOOLINE KOGUTEOS
„EESTLASED KANADAS"
690 lhk., 275 pilti. Hind $30.00

Postiga tellides saata posti-rahakaart (Money order) või panga tshekk, lisades saate- ja kindlustuskulu $2.35.

„MEIE ELU" talituses,
958 Broadview Ave., Toronto M4K 2R6 Ont. Canada. Tel. 466-0951

UUS IMMIGRATSIOONISEADUS TOOB ARGENTIINALASED KANADASSE

JOHN BEST,
Canada Scene'i Ottawa kirjasaatja

Alles hiljuti pidasid kanadlased dp-deks inimesi nagu ungarlased, tshehhid ja teised, kes olid pääsenud vabasse lääne kommunistliku terrorivalitsuse alt. Nüüd on aga olukord hoopis teissugune, ikka suuremal ja suuremal hulgal hakkab Kanadasse saabuma äärmise parempoolse rezhiimi dissidente, enamus neist Ladina-Ameerikast. „Me oleme omaks võtnud hoiaku, et pagulane on pagulane ja see on kõik", ütleb Michael Milloy, valitsuse immigratsiooni osakonna abijuhataja.

Asja teatas valitsus, et ta on otsustanud vastu võtta sada nn. „poliitilist vangi" koos perekondadega Argentiinast. Kui õrnakoeline see küsimus õieti on, selgus kui Argentiina saadik Estaban Takacs tugevalt protesteeris väljenduse vastu „poliitiline vang". „Meie ei saa aktsepteerida seda sõnastust," ütles saadik. „Nad hoitakse kinni nii kaua kui süüdistused nende vastu terroristlikust tegevusest osavõtmises on jõutud läbi uurida."

Kanada on pidanud kinnitama, et terrorism Argentiinas — tapmised, inimröövid ja muud ebaseaduslikud aktid — olid tõusnud erakordselt kõrge protsendini enne praeguse sõjaväelise valitsuse võimule tulekut kaks aastat tagasi. Praegune valitsus on suutnud terrorismile piiri panna. „Ma ei eita, et Argentiinas valitses kohutav olukord", ütles saadik Milloy ühes intervjuus. „See olukord on nüüd muutunud, kuid me oleme selle eest kallilt pidanud maksma."

Kanada immigratsioonivalitsus on veendunud, et tal õnnestub Argentiina vanglaist leida sada isikut, kes kanada seaduste ja õigusnormide järele on süütud.

Hoolimata saadik Takacsi protestidest ja rahulolematusest sõnastuse osas, on Argentiina võimud lubanud Kanada valitsuse programmi saja kinnipeetud Kanadasse toomises toetada. Argentiina sõjaväeline valitsus kirjutas alla kokkuleppele Kanada saatkonnas Buenos Airesis, mille kohaselt üks Kanada saatkonnas töötav immigratsiooni ametnik saab loa Argentiina vanglate külastamiseks. et seal leida võimalikke sobivaid immigrante Kanada jaoks. Eesõigustatud on need, kellel Kanadas ees on sugulasi ja teises järjekorras tuuakse sisse need, kelle saatus on avalikkuse ette toodud kas kirikute, akadeemiliste seltside või muude usaldusväärsete organisatsioonide poolt. Selle programmi eesmärgiks on vabastada Argentiina vanglaist need, kes seal on kinni peetud pikemat aega — kuni kaks aastat — ilma et nende asi kohtulikule arutusele oleks tulnud.

Argentiina vangide — või nagu siinne Argentiina saadik eelistab „kinnipeetute" programm on esimene taoline ja seda võimaldab Kanada uus immigratsiooniseadus, mis jõustus käesoleva aasta aprillis ja mille põhjal põgenikud on määritletud kui soovitavad immigrandid. Tehnilise määrituse järele aga need argentiinlased ei ole põgenikud, kuna Liitunud Rahvaste Organisatsioon annab sõnale „põgenik" teise mõiste. Selle definitsiooni järele on põgenikud need, kes oma kodumaalt on tegelikult ära tulnud ja elavad välismaal. Liitunud Rahvaste Organisatsiooni definitsioon lisab... „need on isikud, kes põhjendatult ei soovi oma maale tagasi pöörduda, kuna nad langeksid tagakiusamise alla." Kanada uue immigratsiooniseaduse järele langevad argentiinlased äsja loodud kategooriasse, mille järele neil võimaldatakse sisserändu „arvestades Kanada humanitaarseid traditsioone."

Kuus tuhat tshiiliast ja teisi lõuna-ameeriklasi, kes kõik olid seotud Salvador Allende marksistliku rezhiimiga elavad nüüd Kanadas. Nende sisseränd toimus viis aastat tagasi umbes samasugusel põhimõttel ja samasuguse programmi alusel nagu nüüd argentiinlaste sissetoomine. Eri programmide alusel on võimaldatud sisserändu veel 7.000-le vietnamlasele ja kambodzhalasele, 9.500-le liibanonlasele ja 2,150-le angoolalasele alates 1975. aastast.

Vene korratus tungib Eestisse

Eestlane kuulub üldiselt oma iseloomu poolest lääneeurooplaste hulka. Ta armastab korda ja puhtust. Nüüd on aga koos Nõuk. Liidu ülemvalitsusega Eestisse tungimas ka vene iseloomule omane joon — korratus ja räpasus. Missuguse kuju see võib võtta sellest loeme Tartu lehe ühest kevadtalve numbrist järgmist:

„Võnnu ei asu teoreetiliselt küll kuskil teadaoleval külmapoolusel, kuid kui praktiliselt võtta, siis ega seal palju puudu ka ei ole. Või millega seletada seda, et uued majad keskuses on seestpoolt peaaegu niisama külmad kui väljast.

Katlaid oleks võinud ju suvel parandada. Kütet oleks võinud ju õigel ajal tellida. Äärepealt oleks tänavu läinud nagu mullu, kui radiaatorid prõks-prõks lõhki külmusid. Nüüd toodi siiski metsast tooreid puid ja hoiti nendega nood vesised aupaugud kuidagimoodi ära, sest tubadesse saadi vaevalt 10 kraadi sooja sisse.

Oleks kahe katkise katla parandamiseks torusid. Oleks kuskilt võtta kütjaid. Oleks Võnnus saun, siis oleks ka koht, kus end soojendamas ja pesemas käia. Aga ei ole. Paar päeva tagasi jõudis siis oodatud põlevkivi lõpuks kohale, aga kui kauaks sellest jätkub, kes seda oskab arvata. Ja mis edasi saab, kui vana moodi edasi läheb?

Vahest poleks nüüd pidanud kolme maja elanikke (koos lasteaia, kultuurimaja ja keskuse rahvaga) hakkama jälle soojaga harjutama? Seda külmem on ju karta järgmine külmetamine". (M.P.)

„MEIE ELU" TALITUSES
TORONTO EESTI MAJAS MÜÜGIL
WINTARIO ($1.00)
THE PROVINCIAL (5.00)
LOTO CANADA ($10.00)
LOTERIIPILETID.

BUNDESWEHR – ARMEE VÄIKESTE VIGADEGA

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Aastal 1955 rajatud Lääne-Saksa Bundeswehr oma 495.000-de sõduri, moodsa relvastuse ja eeskujuliku väljaõppega on kujunenud aastate jooksul üheks löögivõimsamaks armeeks NATO-riikides. Sõdurid ise nimetavad Bundeswehri või sõdurikeeles lihtsalt „Bundi" väikeste vigade armeeks. Aga nad ei pea enam pimesi sõnakuulmisega suud kinni nagu Wilhelmi ja Hitleri armees, vaid ütlevad avalikult välja, kui neil kusagilt king pigistab. Mis asjad Bundeswehri sõdureid häirivad, sellest kirjutab pikemalt Münchenis ilmuv ajakiri „Quick", milles öeldakse kokkuvõtlikult:

„Bundeswehri olukorra raporid koostajad näevad asja veidi skeptilisemalt. Rapordis öeldakse: „Sõjaväelaste distsipliinirikkumiste kahanemisega võib vaevalt arvestada. Selle põhjuseks on sõdurite rahulolematus olukorraga, ülemustega ja mittetäidetud lubadustega. See kutsub esile meelepaha, mis avaldub vägivallategudes ja koguni kaitsevahendite rikkumises." Edasi öeldakse ametlikus rapordis: „Üksuste majutamist võiks parandada — kogusummas ei too see siiski rahuldavat lahendust." Tulemus: ohvitserid, allohvitserid, elukutselised ja aegsõdurid pole rahul väikeste korterite, halva kvaliteediga mööbli ja sünge ümbrusega.

Ei ole mingi ime, et mitte vähesed Bundeswehrile selja pööravad. Ainuüksi 1976. aastal lahkus omavoliliselt üksuste juures 4 ohvitseri, 239 allohvitseri, 683 aegsõdurit (4—12-ks aastaks kohustunud sõdurid) ja 7.356 kutsealust.

Puudusi on ka kiidetud väljaõppes. „Aastaid kestnud õppejõudude puudust lennuväe tehnilistes koolides pole veel suudetud lahendada," seisab rapordis. See häirib neid sõdureid, kes on hellitanud lootusi soliidseks väljaõppeks tehnilisel alal.

Järelikult otsivad paljud sõdurid tuttavat atmosfääri kodus. Aga kunagi enne loendust peab sõdur kasarmus olema. Ta alustab tagasisõitu — enamasti halvas tujus — viimasel minutil ning sõidab oma autoga agressiivselt. Tulemuseks on sagedad surmajuhtumid autoõnnetustel.

PIME KUULEKUS MINEVIKUS

Üldiselt võiks öelda, et Bundeswehris käärib. Aga ainult harva tuleb ette „ülekeemist". Ajad, mil sõjaväeteenistust nimetati veel „Barras" või „Kommiss", mil nekrutid ei julgenud isegi unes ülemuste vastu suud lahti teha, kuuluvad minevikku. Kui sõdur leiab, et talle on ülekohut tehtud, ei reageeri ta sellele enam ara vaikimisega. Sageli annab suu lahtitegemine ka tulemusi. Sageli, ent mitte alati. Nii mõnelegi 495.000-ndest sõdurist ei passi üks või teine asi. Aga sõdurid kasutavad harva võimalusi kaebusteks, kuna sellega seoses olev paberisõda hirmutab isegi kõige vapramad tagasi. Paberisõja pidamine pole sõduritele meeltmööda.

Põhimõtteliselt asendati Bundeswehris orjalik käsutäitmine kaasamõtlemise ja kriitika printsiibiga. Ajuti ilmneb siin-seal veel vana barrasevaim. Neid vilksatusi on üks jurist kasutanud oma doktoritöös. Sellest ajakirjas tsiteeritud laused on sedavõrd tühised, et ei vääri märkimist. Üldpõhimõtteks on Bundeswehris, et ülemused peavad oma hoiaku ja väljaastumisega olema alluvatele eeskujuks.

Kes tahab olla eeskujulik, peab olema ka õiglane. Kui need omadused ülemuse juures ei klapi, siis võib oma arvates ülekohut kannatanud sõdur esitada kaebuse riigikaitse küsimuste volinikule liidupäevas Karl Wilhelm Berkhanile. Viimasele ei allu üksnes parlamentaarne kontroll Bundeswehri üle; ta kaitseb ka sõdurite huvisid ja põhiõiguseid. Oma rapordis 1977. aasta kohta kirjeldab Berkhan üht tüüpilist vahejuhtumist, milles kaks sõdurit sedasama tegid — kuid see polnud üks ja sama.

Ühe õppuse puhul oli üks autojuhist ajateenija joonud pudeli õlut. Kompaniiülem määras selle eest 150 marka rahatrahvi. See on ajateenijale, kes saab DM 5.50 päevas, suur raha. Kompaniiülem ise oli aga samal õppusel joonud ühe groki. Sõduri vastulause tulemusena sai kompaniiülem kirjaliku noomituse pataljonikomandörilt.

Aga nii kaua kui ohvitserid ei näe shansse ülendamiseks, pole jumalataoline õigusetegemine nii lihtne. „Ülendus auastmes on aastakäigusaatus," tähendas Bundeswehri personalsheff Heinz Schaefgen lapidaarselt, kui oli juttu liiga paljudest ohvitseridest võrreldes meeskonnaga. Tookord puudus Bundeswehril 30.000 lühiaeg-sõdurit, samal ajal oli aastakäikudest 1935—1944 umbes 2400 majorit ja kolonelleitnanti rohkem kui vastavaid kohti. Need blokeerisid kohad, mida ootasid umbes 2500 noort kaptenit, kelle jaoks pole lähemate aastate jooksul vastavalt kohti.

H. KIRIK INSURANCE AGENCY
23 WESTMORE DR.
SUITE 404, REXDALE,
Ont. M9V 3Y7 — Tel. 745-4622

Kindralstaabi ohvitseridel, keda valmistatakse ette juhtimisakadeemias Hamburg-Blankensees, on veel vähem võimalusi tõusuks karjäärredelil. Neilt oodatakse kõrgeid võimeid, kuid ainult vähesed saavad pärast akadeemia lõpetamist vastava teenistuskoha. Aga nad saavad vähemalt tröösti lõpetamisel. „Olge rõõmsad, et teil pole riisikot töökohaga," ütles üks brigaadikindral kursantidele pärast akadeemia lõpetamist, mille järele nad saadeti tavaliste ohvitseridena üksuste juurde.

Akadeemia lõpetajad olid erandtult ohvitserid kapteni auastmes — teenistusaste, mille kohta kurjad keeled räägivad, et see olevat kõige sagedamini ettetulev aukraad kogu Bundeswehris. Aastal 1971 ülendas tookordne kaitseminister Helmut Schmidt aktsiooniga „Abendsonne" 1650 kaptenit majoriteks ja 2350 majorit kolonelleitnantideks, kuna nad blokeerisid kohti noorematele ohvitseridele. Kõrgem ohvitserkond ähvardub raugastuda, pilkas üks kindral. „Ülearused" ohvitserid aga lähevad riigile kümne aasta jooksul umbes 700 miljonit marka maksma. Pikka ülendamise ooteaega kavatsetakse lühendada vanemate ohvitseride enneaegse pensioneerimisega.

PALJU PEALIKUID, VÄHE INDIAANLASI

„Oleks mulle keegi öelnud, et olen pärast staabiohvitseri diplomit ja 13 aastat ohvitseriks olemist veel kapten, siis ma poleks seda uskunud."

MÜÜGIL
mitmesugustes värvides, kootud
eestimustrilised daamide
SALLID
„MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave. Toronto. Ont.
M4K 2R6

jutustas ajakirja reporterile 38-aastane sideüksuse kapten Hautow. Ta jatkas: „Näen ohtu, et muutume vanaisade armeeks. Olen arvamusel, et kompaniiülem peab olema nii noor kui võimalik. Üks 40-aastane ohvitser on selleks liiga vana."

Kapteneid on seega „Bundis" rohkem kui vaja. „Palju pealikuid, vähe indiaanlasi", ironiseerivad sõdurid.

See ja teised pahameele põhjused ei tee Bundeswehri noortele meestele atraktiivseks. Elukutselised ja aegsõdurid muutuvad järelemõtlikuks kui nad võrdlevad Bundeswehri palkasid erateenistuse omadega. Nii saab politsei peavahtmeister kuus 500 marka rohkem kui peaveltveebel Bundeswehris. Edasi saavad politseiametnikud lisatasu ületundide eest.

Eriti silmatorkav on palgavahe lennuväe ja eralendurite juures. Bundeswehri jahilendur kapteni auastmes saab koos lenduri lisatasuga umbes 3200 marka kuus. Lennukapten erateenistuses saab juba algpalgana 7000 marka kuus. Ülikiirete jahilennukite pilootide närvipinget, ohtu ja kaasuvaid tervisehäireid ei honoreerita Bundeswehris küllaldaselt, arvavad lendurit.

SAGEDAD ÜMBERPAIGUTAMISED

Suureks meelehärmiks perekondadega sõduritele on sagedad ümberpaigutamised ühest garnisonist teise. See on seoses lisakuludega ning viib perekonna välja tuttavast miljööst. Ka tekib lastel raskuseid koolides, kuna õpperaamatud üksikutes liidumaades on erinevad. Avalikkusele märkamata rändavad aastas umbes 200.000 univormis kodanikku paigast-paika, nende hulgas 25.000 perekonda. Ümberpaigutatud kolonelleitnant Herold, abielus gümnaasiumiõpetajannaga, kaks last, seati ümberkolimisel ettenähtamatute lisakulude ette: 170 marka rohkem korteri eesti, 15 marka rohkem lasteaia eest. Edasi endise korteri renoveerimiskulud 700 marka ja uue omad 750 marka. Et üks kanamuna uues garnisonilinnas 6 penni rohkem maksab, on kõrvalise tähendusega, kuid näitab elukalliduse vahet võrreldes endise kohaga. Tingituna ümberkolimistest kaotas Heroldi abikaasa oma töökoha eragümnaasiumis, samuti emetnikustaatuse.

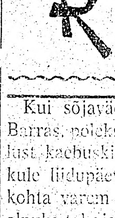

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA

K. Päts — 1918

Kui sõjaväeteenistuse nimeks oli Barras, poleks Heraldil olnud võimalust kaebuskirjaks riigikaitse volinikule liidupäevas, kuna sellist auastet kohta varem ei tuntud. Aga kapten olnuks tol ajal juba major. Ja õdar, kes jõi õppuse ajal pudeli õlut, oleks saanud äärmisel juhul päeva kartserit.

Bundeswehr on küll armee väikeste vigadega. „Aga sõjajõud võisid oma võimeid katsetel, võistlustel nii rahvuslikul kui ka internatsionaalsel foorumil hea eduga tõendada," öeldakse kaitseministeeriumi rapordis.

Tõepoolest on Bundeswehr parimaid armeesid NATO-liidus. Ainult saksa sõdur ei ütle seda. Ehkki tal on esmakordselt saksa armeede ajaloos kodanikuõigused.

-kk

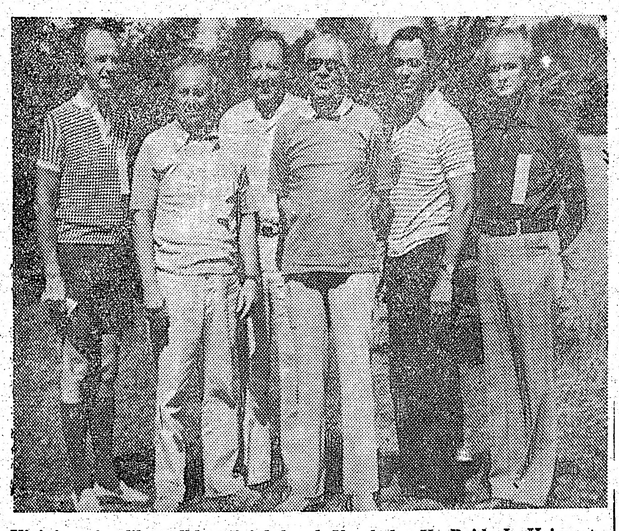

Kivioja vaimuliku telklaagri juhtkond. Vasakult: K. Raid, L. Heinmets, K. Vaikla, E. Mänd, E. Toompuu ja V. Krabi. Foto — J. Säägi

ÕNNESTUNUD TELKLAAGER KIVIOJAL

Toronto baptisti koguduse traditsiooniline vaimulik telklaager Kiviojal, tõi selgi suvel sadu usuliselt häälestatud kaasmaalasi tuntud eestlaste kogunemis — ning suvituspaika. Telklaager toimus 5.—7. aug. ja selle mitmepalgelises tegevuses omasid kandvama koha referaadid, jumalateenistused ja lõkkeõhtud.

Loetletuil teenisid külaliskõnelejad ja esinesid koorid, ansamblid ning solistid... Pühapäeva varahommikul korraldati ristimine Kivioja jões ja peajumalateenistuse algul õnnistas pastor K. Raid Big Trout Lakes sündinud T. ning D. Hoppe väikest poega. Laagri moto „Kes tahab, et kõik" (1. Tim. 2:4) raames, refereerisid dr. Evald Mänd ja pastor Edgar Toompuu teemadel, mis käsitasid Piiblis ja ajaloo käigus ilmutatud Jumala tahet nii maailmale kui ka üksikisikule. Rõhutati Jumala tahte põhilist sihikindlust ja headust, mis vaatamata kurjuse ning kannatusrikkele, lõpuks täiesti võidule pääseb. Jumal soovib igale inimesele igavest heaolu ning õndsust, ent selle läbiviimisel ei astu ta inimesele antud vabast tahtest üle. Laudkonnavestluses, kus osalesid E. Mänd, E. Heinmets, K. Vaikla ning O. Medri, jagati isiklik- ke kogemusi Jumala tahte ning juhtimise otsimisest-leidmisest, milles vahest ei puudu ka humoorikad momendid. Paarisajapealine kuulajaskond jälgis kõnesid ja ettekandeid suure huviga. Nimetatute kõrval teenisid tunnistussõnaga veel I. ning dr. A. Kaevats, E. Kaups, R. Vaikla j.t. kaugemalttulnud osavõtjad. Telklaagri juhtideks olid V. Krabi, E. Martin ja E. Jürimäe. Üldlaulu ning koore juhatasid A. Kaups, P. Kaups ja A. Alkok. Majandusjuhiks oli E. Hanikat, toitlustamist korraldas koguduse naisring. Laagri eriõnnistuseks olid ilusad ilmad, mida nautisid Toronto koguduseliikmete kõrval arvukad külalised Montrealist, Ühendriikidest, Rootsist ja Kodu-Eestist. Pühapäeva pärastlõunal teenisid Jõekääru lastekodu sõna ning lauluga K. Raid ja laagri tütarlaste kvartett. Laagris omasoodu esines sõnavõtuga lastekodu veteraan kunstnik E. Ruuberg. On võimalik, et tuleval suvel koraldab Toronto baptisti kogudus.. suurema konverentsi, mis hõlmaks ka laagripäeva Kiviojal. Lahkudes avaldati tänu Loojale ja Kivioja omanikule L. Kõvale koos kohalike suvila omanikega, kes majutamisel tõhusat abi andsid.

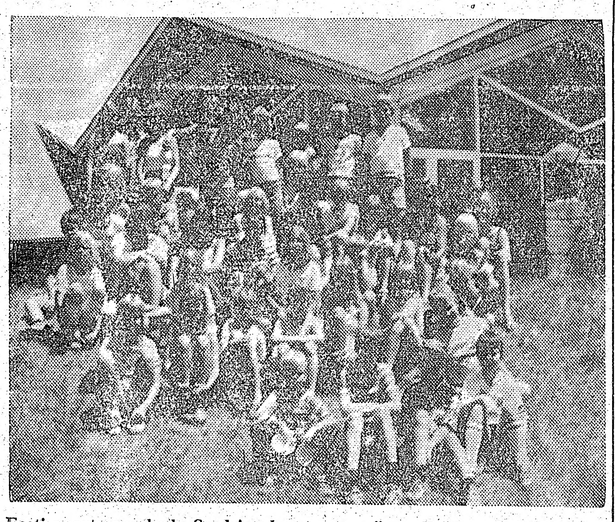

Eesti noorte suvekodu Seedriorul avas oma väravad tänavu 9. juulil, kestvusega 4 nädalat. Suvekodu juhatajaks on Kunda Rist. Kasvatajateks on noored: Kadri Roman, Mari Kalm, Krista Kimsto, Rutt Kimsto, Erika Jõgi, Mai Põvvat ja Tarmo Koger. Köök on jällegi Mahti Mälbergi vilunud kätes ja koos oma abilistega on tal küllaltki tegemist, et 60-liikmelist peret toita 4 korda päevas. Ants Mälberg hoolitseb selle eest, et saun oleks alati korralikult köetud ja puhtus valitseks Seedrioru maaalal. Laupäeval 22. juulil käis Seedrioru laager külas Jõekäärul, kus veedeti üheskoos tegevusrikas päev ja nauditi laagri lõbusid kuni hilise õhtuni.

Eesti keele kursus Torontos

Toronto ülikool korraldab ka eeloleval õppeaastal eesti keele õhtukursuse edasijõudnutele. Loengud on neljapäeviti kella 7.30—9.30 õhtul algusega 12. oktoobril. Õppemaks on sada dollarit 20 nädala eest. Registreerida School of Continuing Studies, 158 St. George St. Toronto M5S 2V8.

Instruktoriks on dr. Vello Salo.

Kahjuks ei anna see kursus õppepunkte (credits) kuid agaramad tudengid võiksid katsuda kas nende kursusel on võimalik saada õppepunkte ka eesti keeles. Niisugust eksamit on lihtne korraldada professor Felix Oinase kaudu. Selle kohta saab lähemaid andmeid instruktorilt või Tartu Instituudist.

Kuigi ametlikku otsust pole veel tehtud, võib arvata, et Tartu Instituudi stipendiumifond soovijaid abistab õppemaksuga ka sel aastal.

E.A.

Loengud Tartu Instituudis

Riikide ja rottide kasv ja kõngus! Mis on neil ühist? Professor Rein Taagepera on rakendanud statistilist meetodit riikide ja dünastiate ajaloole üle aastatuhandete ja leidnud tunduvat reeglipärasust nii riikide kui ka loomade kasvu kiiruse ja suuruse ning eluea vahel. Teatud reservatsiooniga saab seda rakendada ka tuleviku ettekuulutamiseks. Loeng. tõotab tulla nii huvitav kui ka üllatav; statistlised eelteadmised pole vajalikud.

Professor Rein Taagepera loeng esmasp. 28. aug. kell 7.30 Tartu Instituudis on üks kolmest loengust mida saab pidada Metsaülikooli jaoks kaugemalt kohale sõitnud lektoritega.

Helga Nõu ja Enn Nõu (neljapäeval 17. aug. kell 7.30) on kaks silmapaistvamat noorema põlve krijanikku ja nende teema — rääkida noorema põlve Välis-Eesti kirjanike tööst ei vaja lähemat selgitus.

Dr. Mare Taagepera (teisipäeval 29. aug. kell 7.30) on käinud Eestis. oli äsja koos abikaasaga ja lastega ühe aasta Soomes — kuid ei pääsenud enam Eestit külastama. (Sellest on Rein Taagepera kirjutanud nii eesti kui inglise keeles). Proua Taageperal peaks olema huvitavaid tähelepanekuid naiste olukorrast Eestis ja Ameerikas.

Eelnimetatud loenguid korraldab Tartu Instituut püüdes maksimaalselt ära kasutada neid eestlasi kes Toronto piirkonda juhtuvad, seekord on need lektorid siin Metsaülikooliga seoses.

E.A.

EELREGISTREERIMINE sept. kuu algul toimuvale
Kanada 21 päevasele bussi ekskursioonile
H. KIVI TRAVEL
466-4813 või 759-3588

„RAHVUSLUS ON KELMIDE VARJUPAIK"

LAURIER LAPIERRE

Laurier Lapierre, kanada ajaloolane ja televisiooni kommentaator, on MacGilli ülikooli poliitiliste teaduste õppejõud. Käesolev artikkel on The Toronto Star'i loal trükitud.

(CANADIAN SCENE) — Keegi küsis mult eile „Kas te olete föderalist?" Ma vastasin „Ei, ma ei ole föderalist kui ma igal õhtul magama heidan. Ma olen kanadlane. See siin on minu kodumaa." See ongi kõik. On kohutavalt traumaatiline mõtelda, et võib-olla kahe aasta pärast ma enam ei ole kanadlane. Sest seda olen ma olnud, seda on minu esivanemad olnud alates aastast 1634 ja ma ei ole valmis sellest loobuma.

Ma ei ole pärast 1970. aasta oktoobrit enam üldvalimistel hääletanud. Ma ütlesin endale nii „Kui see siin peab olema demokraatia, kus inimesi arreteeritakse keset ööd, siis käitun ma nii nagu elaksin ma diktatuuri all." Kuid sellest hoolimata ei ole ma iseseisvuslane. Mispärast mitte? Aga seepärast, et ma olen kanadlane. Minu juured asuvad sügavalt Kanada maapõues. Ma olen selle maa kodanik. Ma ei ole quebecois, pole seda kunagi olnud. Ma ei tea, mida see üldse tähendab ja mulle tundub, et seda ei tea ka ükski teine.

Prantsuse kanadlastel on kalduvus mõtelda, et nad on ameeriklased. Selles ei ole mingit kahtlust. Meie oleme tõsimeelsed ameeriklased. Peagu 60% Montreali kanal kümnenda kavast on tõlkeprogramm. Võtke ja lehitsege „La Presse'i", heitke pilk üle kinode kuulutuste... 95% on ameerika filmide tõlked. Ed Sullivan oli rahvuslik suurkuju, umbes võrdne meie Madame Julien'iga. Põhiliselt on meie kultuur ameerika kultuur, mis ennast väljendab prantsuse keeles.

Kas prantsuse kanadlased on omaks võtnud ameeriklaste suure unistuse „iga garaazhi kohta kaks autot"? Ma usun küll. Ma ei näe mingit vahet eeslinnades, kus elavad prantsuse kanadlased ja west-endi inglaste äärelinna vahel.

Prantsuse kanadlased on normannid. Nad on jonnakad kui eeslid ja normannid ei ole harjunud midagi jagama. Nad võtavad omale kõik, mis nende arust nendele kuulub ja kui nad seda legaalselt läbi viia ei saa, siis haaravad nad endale asjad, mis kuuluvad kellelegi teisele. Ma ei saa kuidagi ütelda, et prantsuse kanadlased oleksid rohkem koostöötahtelised kui inglased.

Prantsuse Kanada rahvuslusega on lugu nii, et see on omamoodi patriotism, millest on kujunenud varjupaik kelmidele. Ja nendeks kelmideks on suuremalt osalt eliitklass, nagu usuprelaadid, advokaadid, notarid ja muidugi poliitikud, kes teenivad rahvuslusega. Sellele lisandub nüüd uus eliitklass, kes samuti elatuvad rahvuslusest ja patriotismist, need on tehnokraadid. Rahvuslus on alati olnud klassisõja abinõu. Minu arvates on Quebeci rahvuslased need, kes elatuvad riigi kulul, inimesed, keda mina pean parasiitideks. Esijoones kuuluvad sinna poliitikud, kes juhivad haridust ja haiglaid; tehnokraadid, kes valdavad enamuses ainult ühte keelt ega oska leida endale kohta mitmekultuurilises ühiskonnas ja mitmehaardelises maailmas; siis muidugi kirjanikud, kelle de mänguriistaks on tunded ja emotsioonid ja kes midagi ei tea reaalmaailmas, kus nad elavad. Need on kõik inimesed, kes saavad kenasti ära elada hermeetilises eraldatuses kogu muust maailmast.

Teie ehk küsite, kas PC on partei, kelle eesmärgiks on suured poliitilised reformid. Minu arvates ei leidu sellest küll vähimatki märki. Ma ei näe näiteks mingit vahet härra Levesque'i ja härra Trudeau vahel. Ei vähimatki. Nad mõlemad on ülimalt praktilised mehed, pragmaatilised mehed. Ja nad mõlemad on briljantsed.

Ma usun, et rassism ja separatism on kaksikvennad, ma olen veendunud, et Parti Quebecois on hoolikalt välja arvestanud, et ühe miljoni kuni pooleteist miljoni elaniku väljakolimine Quebecist ei tähenda midagi. Samal põhjusel soovivad nad immigratsiooni kontrollida. Nad teavad väga hästi, et keegi Prantsusmaalt ega Brüsselist ei taha siia tulla, mitte keegi kogu prantsuskeelt rääkivast läänemaailmast. Ja mispärast peaksidki nad siia tulema? Tulla siia ja pudrata prantsuse keelt keset Quebeci tühimaad?

Ma olen alati ütlenud, et Kanada on südameasi. Tundmused, tunnetus. Ma tean, et Quebecis on palju viha ja palju pettumust ajalooliste asjade pärast ja nende pärast, mis praegu võiks teha ja mis tulevikus tuleks teha. Kuid lõppkokkuvõttes on see vaid täpe. Süda elab kaasa sellele suurele maale, mis laiub Atlandist kuni Vaikse ookeanini, tekitab tunde, et siin on olemas kõik võimalused luua üheõiguslikkust, seda ütleb süda ja hing.

See on võimalik kui me lakkame olemast nurisejate riik. Sest meie oleme maailma suurimad nurisejad. See on võimalik kui me oma ettekeited ja nurina viime reaalsuse pinnale ja meile saab selgeks, et Kanada on hea maa, ta kohtleb kõiki ühevääreselt ja ta on teinud oma asjaks vähemusrahvaste õiguste eest seismise.

Jumalateenistus Oro rannas

Toronto Kolmainu Koguduse vabaõhu jumalateenistus toimub sel aastal 20. augustil kell 12 päeval Oro rannas perekond A. Randsalu juures, samas kus varemail aastail. Pärast jumalateenistust koguduse naisringi liikmed pakuvad einet. Varemail aastail on neist vabaõhu jumalateenistusist alati Simcoe järve kaasmaalasi arvukalt võtnud osa. Koraale saadab orelil. G. Iltal.

„Eesti Kodu" Kaliforniasse

Ühendriikide eestlased on alanud eeltöödega ehitada uus „Eesti Kodu" Vaikse Ookeni kaldale kusagile Los Angelese lähistele. Esialgsete kavade kohaselt tuleks ehitus samade plaanidega ja ka umbkaudu samade hindadega kui Torontos. Ehitusekrunt Kalifornias maksab tunduvalt enam kui Torontos, kuid arhitekt Laikve ütleb, et ehitamine ise on Ameerikas natuke odavam kui Torontos.

Kui keegi Kanada eestlastest on huvitatud korteri ostust Kaliforniä „Eesti Kodus", palutakse kirjutada „Vaba Eesti Sõna" toimetusele märgusõna all „Eesti Kodu Kalifornias". Aadress: 127 West 26 St, Room 902, New York. N. Y. 10001. USA.

Esialgselt tahetakse näha kui palju on korterite soovijaid ja selleks on kirjade sisse saatmise viimaseks tähtpäevaks määratud 1. sep. 1978. a.

A. M.

Teadus-tehniline konverents sügisel

Seltsmes eesti teaduslik-tehniline konverents korraldatakse käesoleva aasta sügisel Washington, D.C. piirkonnas. Eelmine konverents toimus 1976. aasta juulikuus Baltimores II Ülemaailmsete Eesti Päevade ajal. Osa koosolekuid toimus vahetult peale seda Philadelphias kus võeti osa ka mitmest Ühendriikide 200. a. sünnipäeva puhul toimunud üritusest.

Eeloleva konverentsi esialgses kavas on teaduslikud ja tehnilised ettekanded, laudkonnavestlused ja sõnavara alane seminar. ETTK'78 korraldava toimkonna esimeheks on arvutiteadlane Agu Ets, kelle hooleks on konverentsi üldine kavandamine ja tehniline koordineerimine kohapeal.

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

Korraldav toimkond esitab kutse neile kes oleks konverentsil huvitatud ettekandega esinema. Palutakse ühendusse astuda ettekannete toimkonnaga ja teatada ettekande teema, ajaline kestvus ja soovid audio-visuaalsete abivahendite osas. Ettekande ajaks on üldiselt ettenähtud 30 minutit koos lühikese küsimuste-vastuste perioodiga. Lähemaid üksikasju ettekannete osas saavad autorid ettekannete toimkonna esimehelt, Leo Ormistelt aadressil: ETTK'78, P. O. Box 8734, Philadelphia, PA 19101; telefon (215) 561-7033.

Täiendavat üld informatsiooni saab korraldava toimkonnaga aadressil: Agu Ets, 4810 Lexington Aye., Beltsville, MD 20705, USA.

S. Hanikat, L. Kaups, A. Kaups ja V. Paivel laulmas Jõekäärul.
Foto — J. Säägi

Keele ja kirjanduse-päev Jõekäärul

Möödunud laupäev kujunes Jõekäärul eestikeele- ja kirjandusepäevaks. Kasvataja pr. Kannel — kontrollis õpitud teadmisi eesti-keeles ja kirjanduses, nii sõnas kui kirjas. Parimateks eestikeele- ja kirjanduse tundjaiks osutusid paremuse järjekorras — Tarmo Anto, Maimu Palomäe ja Tiina Pärnsalu. Puhtamalt ja kaunimalt kirjutas Juta Metsala.

Paremtele kirjanduse tundjatele oli Toronto Eesti Abistamiskomitee annetanud eestikeelset kirjandust.

☆

Pühapäev kell 3. p.l. toimus Jõekääru metsakirikus jumalateenistus kus jutlustas pastor K. Raid ja laulis suvekodu noortekoor.

Jumalateenistust sisustas Kivioja vaimulikust telklaagrist tulnud tüdrukute kvartett, S. Hanikati kitarri saatel kes laulis „Ma olen maailma valgus". Lõpp „Meie Isa" lugesid kirikulised koos vaimulikuga. Peale kasvandike oli kirikus ka lastevanemaid ja noortesõpru nii Montrealist kui ka USA-st.

J. S-gi

Maailma aknal

KÕNELEVAD PUUD

Muinas-Eesti usundi järele olid mets ja selle puud elavad, hingestatud olendid, kes mitte ainult ei liikunud paigast paika, vaid olid võimelised ka kõnelema. Kuid koos muistsete uskumuste kadumisega vaikisid ka puud. Muinasteadlastele aga kõnelevad nad minevikust rohkem kui kunagi varem.

Puu kasvamise koht ja viis, puidu lõim ja koostis kõnelevad tänapäeva arheoloogile möödunud aegade ilmastikust ja klimaatilistest muudatustest, mis omakorda annavad vastuse loendamatule hulgale sellest johtuvaile küsimusile orgaanilise elu kohta antud ajastul ja lubavad rekonstrueerida pilti muistse aja kultuurist. Puude varal saadud informatsioonil on see eriline väärtus, et tema igaastaste kasvurõngaste näol on puu tüves talletatud ka tema iga. Kuused ja männid võivad elada kuni 400 a., pärnad üle tuhande, tammed kuni 2000 a. ja mammuti- ja draakonipuud veel kauem. (Skeptikud Püha Maa turistide hulgas, kes kahtlevad, kas see puu mille otsas Jeesus Sakkeuse maha kutsus, veel tõesti elus olla võiks, peavad möönma, et puu vanuse küsimusest nad oma kahtlustele tuge ei saa).

Maailma vanimad puud on n.n. Bristlecone männid, mis kasvavad Edela-Ühendriikide kõrgmaade kehvas pinnases. Kalifornia White Mountain'ites on nende kidurate, kaardus ja äbarkujuliste mändide hulgas paarkümmend sellist, mis on seal vaevelnud juba üle 4000-de aasta. Üks, mida Metuusalaks hüütakse, on isegi 4600 a. vana. Seega oli tal juba siis üle 3000 aasta turjal, kui Karl Suur a. 800 Püha Rooma Riigi keisriks kuulutati. Üks, veel vanem Bristlecone, mille iga arvestati ligi 5000-le aastale ,saeti kahjuks maha Nevadas a. 1964. On leitud Bristlecone männi surnud tüvesid ja kände rohkem kui 8000-e aastarõngaga.

Soodsates tingimustes jõudsalt kasvanud puude aastarõngad on tavaliselt hõlpsalt eristatavad. Bristlecone'ide kasv aga kuivas vaenulikus keskkonnas on nii aeglane, et nende aastarõngaid ainult sajandikkudes millimeetrites mikroskoobi all mõõta saab. Ometi on neisse talletatud rohkesti informatsiooni. Teadlaste huvi ei piirdu aga ainult elavate puudega. Viimastega samas ümbruskonnas kunagi kasvanud surnud puidu proovikehi omavahel ja elava puu omaga võrreldes on puidu lõime sarnasuse põhjal võimalik kindlaks teha, kus täpselt asuvad teatava perioodi aastarõngad eri proovikehade juures, sest teatava aasta või aastategrupi kasvutingimused jätavad kõigile puudele identsed jäljed. Kui siis vana surnud puu elavast vanem juhtub olema, ulatuvad tema aastarõngad sügavamale minevikku. Selliste ristdateerimise varal on teadlastel korda läinud pikendada Bristlecone aastarõngaste ajalugu sügavamale kui 8200-ja aastasesse minevikku. (Võrdluseks tähendatagu, et see on umbkaudu aeg, millest on pärit luust ja kivist valmistatud kalastus- ja küttimisriistad, mis päevavalgele toodi Kunda turbarabast Virumaal). Dendrokronoloogial, ehk puu vanuse uurimise teadusel, on seega erakordne väärtus arheoloogiliste leidude, ehk muististe dateerimisel. Kui teatava piirkonna kohta on ristdateerimise varal koostatud aastarõngaste üld-, ehk liitkronoloogia, siis on see nagu mõõdupuuks, mille varal tulevaste leidude puhul saab kindlaks teha neis sisalduva puu vanus (näit. kaevurakke palk, hoone puutala jne.).

Kauge mineviku kliima ja selles arenenud orgaanilise elu uurimiseks muinasleidude ja proovikehade vanuse määramise kaasabil on mitmeid meetodeid, kuid dendrikronoloogia kaasabil saadud informatsiooni paremuseks on selle dateerimise täpsus. Erinevused erisuguste meetodite varal saadud daatumite vahel on mõnel juhul ähvardamas tõstma uusi probleeme arheoloogia ja ajaloo seniste tõekspidamiste tõlgitsemisse.

Võrreldes Bristlecone männi proovikeha vanuse andmeid (mis saadud puidus sisalduva Süsinik 14 ärakiirgamise hulga mõõtmisel) puu tõelise vanusega, nagu seda tema aastarõngad näitavad, võib täheldada, et mõlema meetodi andmed ühtuvad kuni 3000 a. vanuste proovikehade juures. Sellest vanemaid kehi dateerib Süsinik 14 meetod aga nooremaks. Teadlased (Arizoona, Pennsylvaania ja Kalifornia ülikoolide juures), kes Bristlecone' mändide mitmesuguses vanuses kiude on analüüsinud, seletavad lahkuminekut sellega, et puidu Süsinik 14-da kotsentratsioon 3000 a. tagasi oli mõnevõrra kõrgem kui tänapäeval. Süsinik 14 meetod aga põhjeneb stipulatsioonile, et see oli puu suremise silmapilgul sama, mis on samasugusel materjalil tänapäeval.

Konfliktil eriliste meetoditega saadud daatumite vahel võib olla pöörrettekitav mõju senistele hinnangutele mõnede vanade kultuuride kohta. On näiteks väidetud (C. Renfrew, Briti) ,et Euroopa megaliitilised kalmed, mida peetakse püramiididest nooremaks, võivad tegelikult olla neist kuni 1500 a. vanemad ja seega 1000 a. vanemad monumentaalse kalmearhitektuuri algusest Vahemere ruumis. Renfrew arvates pole õige otsida eelajaloolise kultuuri hälli Lähis-Idast, kust see praegu valitseva arvamuse kohaselt alles hiljem olevat levinud barbaarsesse Euroopasse.

Dr. B. Bannister — Arizoona ülikooli dendrokronoloogia laboratooriumi juhataja — on veendunud, et puude kasvurõngaste kronoloogiat on võimalik arendada välja isegi üle 10.000 a. piiri.

Tulevik peab näitama, kui radikaalseid muudatusi puude ristdateerimise printsiip nüüdisaja muinasteadusesse toob. Meid huvitab eriti see, kas võimalikud ümberhinnangud ka eesti rahva vanema ajaloo uurimist mõjustavad.

K. Utsal

MÜÜGIL LASTERAAMAT
Agnes Tiitus
„KOLM MUINASJUTTU"
Hind $3.00
Postiga tellides saatekulu 25¢.
„MEIE ELU" talituses

VABADUSVÕITLEJA ERIK UDAM

Teatavasti toimusid möödunud aasta 16. novembril samaaegselt läbiotsimised Erik Udami ja Hugo Taeli korterites Tallinnas ja Mart Nikluse kodus Tartus, seoses Leedu Helsingi grupi liikme V. Petkuse vahistamisega.

„Meie Elu" on varem kirjeldanud Erik Udami juhtumit, keda KGB püüdis värvata provokaatoriks, s.t. organiseerima Eestis ja Lätis teisitimõtlejate gruppe, kes nii olnuks otseselt KGB poolt kontrollitavad. Udam esines 1. juunil 1977 Moskvas kindral Pjotr Grigorenko korteris lääneajakirjanikele toimunud pressikonverentsil, kus ta neile jutustas, et KGB-major Albert Molok on talle pakkunud 200.000 rubla kui ta võtab endale selle ülesande.

Grigorenko, läänes tuntud teisitimõtleja, lasti selle järele lääne, et teostada hädavajalikku operatsioone. Mõne päeva eest teatas Moskva, et temalt on ära võetud Nõukogude kodakondsus. Ta asub USA-s.

Lääne saabunud uus põrandaalune „Kroonika" kirjeldab Udami juhtu üksikasjaliselt.

Erik Udam on sündinud 1938 Tallinnas. Peale 22. Keskkooli lõpetamist astus ta 1955 TPI-sse, kuid arreteeriti samal aastal nõukogudevastase tegevuse süüdistusel. Põhjuseks oli rahvusliku sisuga üleskutsete valmistamine ja ülespanemine Tallinna 2. Keskkooli teadetetahvlile 26. dets.

1955 mõistis ENSV Ülemkohus Erik Udami selle eest 6 aastaks vangi (VNESV KrK §58 punkt 10 lõik 1 alusel).

Pärast Stalini hukkamõistu 1956 ta vabastati 1956 aprillis koos karistuse kustutamisega.

Järgnevalt Erik Udam lõpetas 1961 TPI tööstusettevõtete elektrifitseerimise alal, ning siirdus tööle „Volta" tehase Türi-Alliku filiaali. Ta on olnud ühtlasi silmapaistev sportlane: klassikalises maadluses on ta neljakordne Eesti noortemeister ning kahekordne täiskasvanute klassi meister (1957 ja 1960) kahekordne Lurichi auhinna võitja (1962 ja 1968).

Türi-Allikul arreteeriti ta 1962 teistkordselt. 1. dets. 1962 mõistis ENSV Ülemkohus Erik Udami 5½ aastaks vangi (ENSV Krk § 68 lõik 2, §70 ja 207 alusel). Süüdistuseks oli osavõtt „Eesti Rahvuslaste Liidu" nimelisest noorteorganisatsioonist. Koos temaga mõisteti vangi teised organisatsiooni liikmed: Toivo Uibo, Enn Tarto, Jarmo Kiik, Valdo Reinart ja Priit Silla. Erik Udam eitas talle esitatud süüdistusi täielikult. Vangistusaja veetis ta Mordva ANSV-s Potma laagrites nr. 7.11 ja 7/1.

Seoses KGB arveteõiendamisega Eesti Demokraatliku Liikumise esindajate kallal 1974—1975 kutsuti Erik Udam eeluurimisele tunnistajana. 1975 oktoobris võitlas töökoha kollektiiv — Metsamajanduse ja Looduskaitse TUI SKB — Erik Udamit ametiühingu esindajana osa võtma eesti demokraatide kohtuprotsessist ENSV Ülemkohtus. Vaatamata sellele, et protsess oli välja kuulutatud avalikuna, Erik Udamit kohtusaali ei lastud.

Järgnevatel päevadel teostas KGB tema töökohas järeleuurimise, kelle algatusel teda volitati kohtusse minema. Tühistati ametiühingu koosoleku otsus. Erik Udami kodus (Tallinn, Sõpruse pst. 196-31) pandi toime läbiotsimine, mille tulemusena võeti ära sõprade kirju (saadetud Leningradist ja Leedust) ning eesti noorluuletajate masinakirjalisi luulekogumikke („Kamikadze", „Vigilia" jt.), samuti ilmutamata filme. Filmid ja kirjad tagastati, luulekogumikud jäeti KGB-sse. SKB juhtkonnale tehti ülesandeks koondada Erik Udam töölt 1. aprilliks 1976. Kokkuleppel töökoha administratsiooniga lahkus Erik Udam töölt omal soovil.

Oma jutuajamiste kohta KGB ametniku Molokiga 1977 kevadel koostas Erik Udam avaliku kirja,

mis oli adresseeritud Helsingi konverentsi Moskva järelvalvegrupile, ja mida on tutvustatud ka välismaal. Erik Udami mulje neist jutuajamistest oli, et KGB eesmärgiks on diskrediteerida kodanikuõiguste eest peetavat liikumist sellega, et luua KGB poolt finantseeritav provokatsiooniline organisatsioon, mille najal saaks „tõestada", nagu kujutaks nimetatud liikumine endast hästimakstavat tegevust lääne reaktsiooniliste ringkondade ja CIA eestvõtmisel.

Praegu töötab Erik Udam elektriinsener-projekteerijana Vabariiklikus Restaureerimisvalitsuses (Tallinn, Lai t. 29). Ta on püsivalt KGB intensiivse järelvalve ja tagakiusamise all, mis järsult suurenes pärast KGB mahhinatsioonide paljastamist tema poolt.

Nii näiteks 4. juunil 1977 (s.o. paar päeva peale Moskva pressikonverentsi) peatati ta isikliku autoga sõitmisel ja võeti ära juhiluba, süüdistades teda joobnud olekus juhtimises ja ekspertiisist keeldumises (teade selle kohta ilmus ka „Õhtuleht", mis oli nõukogude ajakirjanduse ainus „reageering" Erik Udami rahvusvahelisele esinemisele). 15. juuni paiku varastati Erik Udami lukustatud garaažist auto tehniline pass (midagi muud ei puudutatud). 29. juunil autoinspektsioon, nähtavasti mitte ilma kõrvaliste mõjutusteta, kinnitas juhilubade äravõtmise 3 aastaks (põhjendus — ekspertiisist keeldumine).

1977 juulis ja augustis helistati Erik Udamile mitu korda KGB-st töökohta ja tehti ettepanek eravii-siliseks jutuajamiseks.

Enamasti oli helistajaks major Molok (major oli ta 1975 praegune auaste võib olla kõrgem), mitmel korral helistasid ka tundmatud isikud. 20. juuli paiku toimunud telefonikõne peale nõustus Erik Udam minema jutuajamisele KGB-sse, tingimusel, et Molok annab talle Restaureerimisvalitsuse ukse ees Laial tänaval üle ametliku kutse. Erik Udam väljus oma töökohast kahe tunnistaja saatel. Neid nähes Molok põgenes kohtumispaigast.

Samuti on helistatud prokuratuurist ja KGB-st Restaureerimisvalitsuse administratsioonile ning nõutud mitmesuguseid andmeid Erik Udami kohta. Niisuguste telefonikõnede ilmseks eesmärgiks on tema isiku diskrediteerimine ja sallimatu õhkkonna loomine tema ümber töökohal. Tihti on Erik Udami ja tema lähemate tuttavate järel näha KGB jälitajaid ja nuuskureid — mõnikord varjatult, mõnikord provotseerivalt avalikult.

1977 oktoobri alguses, vahetult enne oktoobripühi, kutsuti Erik Udam telefoni teel prokuratuuri, kuhu ta keeldus minemast anonüümse väljakutse peale (talle ei teatatud ka kutsumise põhjust).

Samal õhtul (4. nov.) ootasid teda kodu ukse ees kaks julgeolekuametnikku,

kes esitasid talle kirjaliku kutse Pagari tänavale ilmumiseks, ning panid ette kohe autos sinna sõita. KGB-s hoiatas teda major. Lillemaa nimeline ametnik tema tegevuse kohta ja võttis hoiatuse andmise kohta allkirja.

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
MEIE ÜHISKONNA TEENISTUSES
EESTI MAJA
958 Broadview Ave.
Toronto. Ont. M4K 2R6

9. nov. 1977 saatis Erik Udam kirjaliku protesti NSVL peaprokurörile ja ühtlasi Helsingi konverentsi Moskva ja Leedu järelvalvegruppidele tema tagakiusamise kohta KGB poolt, nõudes selgitust, milles seisab tema riigivastane tegevus, ja mis alusel teda pidevalt jälitatakse.

16. nov. 1977 korraldas KGB Erik Udami korteris läbiotsimise, tuues ettekäändeks Leedu Helsingi konverentsi järelvalvegrupi liikme V. Petkuse süüasja. Ainsaks „asitõendiks" Erik Udami seosest süüdistatavaga oli Udami märkmik, milles leidus Petkuse aadress. Märkmik konfiskeeriti. Läbiotsimise aluseks oli kaks Leedu KGB poolt välja antud ja Leedu NSV prokuröri poolt sanktsioneeritud määrust (31. oktoobrist ja 14. novembrist 1977).

Läbiotsimist toimetas kaks meeskonda. Otsiti „Eesti, Läti ja Leedu Rahvusliku Peakomitee" dokumente, kirjutusmasinaid ja teisi esemeid, samuti tehti ettepanek anda välja relvad, lõhkeained ja pornograafiline kirjandus. Manukateks olid KGB poolt kaasa võetud Tallinna Merekooli õpilased Margus Suurkivi, Jüri Vann, Jaanus Berkmann ja Aleksander Valguta. Nende isikute suhted KGB-ga pole selged. Läbiotsijate käitumine oli suhteliselt tagasihoidlik. (EPL)

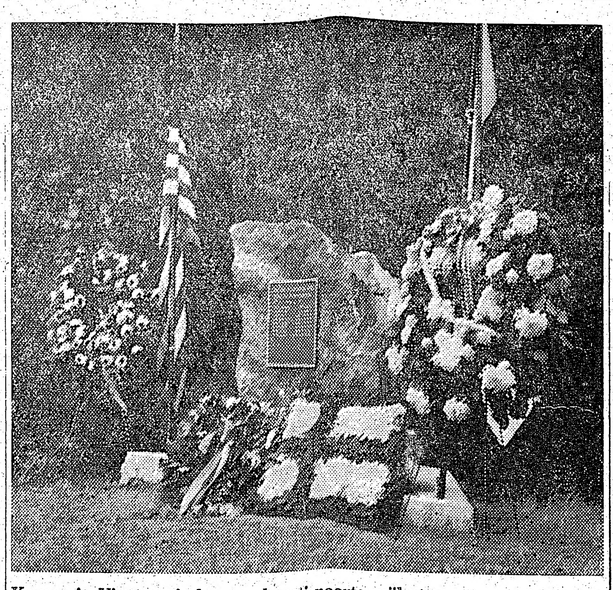

Koreas ja Vientnamis langenud eesti noorte mälestussammas päragadega Lakewoodis, mis asetati avamispäeval Eesti Võitlejate Ühingute Liidu, Maailmalaager „Koguja II", soome „Aseveljet" ja USA Armee poolt.

EESTI ARHIIV AUSTRAALIAS

Praegu tegutseb väljaspool Eestit viis eesti arhiivi ehk arhiivraamatukogu: Austraalias üks, USA-s üks, Kanadas üks ja Rootsis kaks. Neist on Eesti Arhiiv Austraalias kõige vanem.

Eesti Arhiiv Austraalias (EAA) asutati Austraalia Eesti Seltside Liidu poolt 1952. a. ja asub Sydney eeslinnas Lidcombe'is. EAA postiaadress on: Estonian Archives, c/o Dr. H. Salasoo, 2 Water St., Lidcombe, NSW 2141, Australia.

Alates 1968. aastast asub EAA eriti selleks otstarbeks ehitatud tule-, niiskus- ja valguskindlas kivihoones, kus kõik trükised on paigutatud terasriiuleile. Teiste eesti arhiivide hulgas sai EAA esimesena olukorda, kus arhiivi jaoks ehitatud hoones kõik trükised ja muud arhivaalid oli võimalik korralikult riiuleile paigutada ja iga vajatavat trükist on kerge leida.

EAA ülesandeks on koguda 1) kõik väljaspool Eestit alates 1944. aastast ilmunud eestikeelsed, muukeelsed eestiainelised ja kõik eestlaste kirjutatud trükised ükskõik millisel teemal ja ükskõik millises paljundustehnikas: raamatud, ajakirjad, ajalehed, teaduslikud tööd, organisatsioonide ringkirjad ja aruanded, teatelehed, üleskutsed, lendlehed, ürituste kavalehed ja muud eestlaste elu ja tegevusega ühenduses olevad materjalid, fotod, käsikirjad, eraisikute kirjavahetus, helisalvestused jne.;

2) kõik Eestis või mujal enne 1944. a. ilmunud eestikeelsed ja muukeelsed eestiainelised raamatud, brošüürid, ajalehtede ja ajakirjade numbrid j.m.

EAA omab hulga ideelisi kaastöölisi ja korrespondente paljudes riikides kõigil mandreil.

Lisaks Austraalia Eesti Seltside Liidu poolt igal aastal korraldataval Eesti Rahvuskapitali korjandusel Kultuurivarade säilitamise sihtkapitalile laekunud summadele, mis lähevad arhiivi väljaminekute katteks, sai arhiiv rahalisi annetusi mitmelt eesti teadlaselt ja teistelt rahvuskaaslastelt väljaspool Austraaliat ning arhiivi külastajailt, samuti arhiivis leiduvate dublettide müügist. See võimaldas osta muukeelseid trükiseid, mida ei ole võimalik tasuta saada. Suureks majanduslikuks abiks on olnud New Yorgis dr. August Okase poolt loodud EAA Sõprade ring, millelt arhiiv on saanud ka sel aastal peamiselt ravimitetöösturi dr.pharm. V. Madise annetusena võõrkeelseid raamatuid ca 100 dollari väärtuses.

TRÜKISEID 38-AS KEELES

EAA sai ka sel aastal mitmesuguseid käsikirjalisi materjale mälestuste ja kultuuriloolise väärtusega kirjavahetuse näol, samuti eesti- ja muukeelseid raamatuid, neist eriti väärtuslikud enne 1944. a. ilmunud väljaanded.

Aasta lõpul leidus trükiseid arhiivis kokku 38 keeles, nimelt peale eestikeelsete veel eestlaste kirjutatud või eestiainelisi kirjutisi sisaldavaid trükiseid afrikaani, araabia, birma, esperanto, heebrea, hiina, hispaania, hollandi, inglise, islandi, itaalia, jaapani, korea, kreeka, kroaadi, ladina, leedu, liivi, läti, marathi, norra, poola, portugali, prantsuse rootsi, rumeenia, saksa, serbia, sloveeni, soome, taani, telugu, tshehhi, türgi, ukraina, ungari ja vene keeles.

Arhivaar Hugo Salasoo (dr.pharm., Tartu 1932) tegutseb EAA hooldamisel alates 1953. aastast. Aasta jooksul saatis arhivaar välja ligi 700 kirja ja saadetist ning sai samal ajal umbes 1000 kirja ja saadetist, lisaks veel üle 600 saadetise, mis tõid eesti- ja muukeelse perioodika numbreid.

31. dets. 1977 oli suuremate trükiste ja eesti autorite teaduslike tööde koguarv arhiivis 11910, neist eestikeelseid 3869 (533 000 lehekülge), muukeelseid 8041 (493 000 lk.). Aasta jooksul saadud trükistest 35 tuli osta, ülejäänud 881 saadi tasuta. Väljaspool Eestit aastail 1945—1977 ilmunud enam kui 2000 eestikeelsest raamatust oli arhiivis aasta lõpul üle 94%. Enne 1944. a. ilmunud eestikeelseid raamatuid oli 829, nende hulgas möödunud sajandil ilmunuid 35.

Eesti autorite teaduslikke töid oli aasta lõpul arhiivis kokku 6244 tööd 590-lt eesti autorilt väljaspool Eestit. Arhiivis leiduvate tööde arvult esimese kuuetkümne hulka kuuluvad järgmised teadlased: Johannes Piiper jr. (Lääne-Saksamaa) 244 tööd, Arthur Võõbus (USA) 143, Ernst Öpik (Põhja-Iirimaa). 142, Felix Oinas (USA) 131, Jüri Kaude (USA) 129, Elmar Leppik (USA) 121, Indrek Martinson (Rootsi) 115, Rein Silberberg (USA) 109, Elmar Järvesoo (USA) 77, Jaan Puhvel (USA) 77, Julius Mägiste (Rootsi) 75, Hans Kauri (Norra) 74, Gustav Ränk (Rootsi) 69, Arnold Kivimäe (Rootsi) 67, Teodor Künnapas (Rootsi) 64, Ilmar Tammelo (Austria) 64 tööd.

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

14 000 FOTOT

Väiketrükiseid (ajalehelõigendid, lendlehed, ürituste kavalehed, organisatsioonide ringkirjad ja teatelehed jne.) oli aasta lõpul üle 26 000. Edasi leidus arhiivis veel neljasaja kahekümne kahe paguluses ilmunud eestikeelse perioodilise väljaande aastakäike või numbreid, üle 560 muukeelse ajakirja aastakäike või numbreid eestiainelise või eestlaste kirjutatud sisuga, üle 14 000 foto, negatiivi ja pildiku, siis veel noote, heliplaate, helilinte, filme, käsikirju, dokumente, üle 300 arhiivkausta eesti organisatsioonidelt, asutustelt ja eraisikuilt ning muid arhivaale.

Aasta jooksul külastas arhiivi 57 huvilist, neist Austraaliast 47, Euroopast seitse, Kanadast kaks ja USA-st üks.

EAA palub rahvuskaaslasi saata oma väljaspool Eestit ilmunud töid ja väljaandeid, samuti saata enne 1944. a. Eestis või mujal ilmunud eestikeelseid ja eestiainelisi muukeelseid raamatuid, ajalehtede ja ajakirjade numbreid, fotosid, dokumente, mälestuskirjutisi läbielatust, kirjavahetust ja muid materjale. Väljaspool Eestit peale 1944. a. ilmunud trükiste puhul on soovitav enne saatmist sellest ette teatada, et vältida trükiste saatmist, mis arhiivis juba olemas.

Eestis on palju enne 1944. a. ilmunud kirjavara hävinud või hävitatud ja need vähesed, mis väljaspool Eestit inimeste käes leiduvad, tuleks koondada arhiividesse, et neid võimaliku hävimise eest hoida ja säilitada tulevaile põlvedele. Eriti vajalikud on omariikluse ajal ja enne seda ilmunud ajalehtede ja ajakirjade numbrid, kalendrid ja muud raamatud ning broshüürid.

Vana eesti kombe kohaselt igale kirjale, saadetisele ja järelepärimisele vastatakse.

Hugo Salasoo
arhivaar

MÄLESTUSKILDE PALUSALUST

Kodumaal tähistas oma 70. juubelisünnipäeva rahvusvaheliselt tuntud maadleja, kahe kuldmedali mees Berliini olümpialt ja kahe distsipliini maadlusime — Kristjan Palusalu. Tema juubelit märkisid Eestis ilmuvad spordilehed kaunis tagasihoidlikult ja teised lehed paremal juhul vaid paari reaga, sest tal on „andeksandmatu minevik": Tallinna Keskvangla vangivalvur ja viimati vangla veltveebel. Ja mis kõige hullem: Ta põgenes saksa okupatsiooni ajal Punaarmee mobiliseeritud sõdurina üle Soome — kodumaale. Palusalu populaarsuse tõttu rahvamassides ei vintsustatud teda pärast teist vene okupatsiooni kuigi kaua.

Palusalu (end. nimega Trossmann) alustas kraavikaevajana Läänemaal. Tema ürgne füüsiline jõud ja loomulik intelligents viisid ta asjaarmastajana maadlusmatile ja maadlustreener N. Kurismani vahendusel sai ta vangivalvuri koha ja treenis ennast tulevastele võitudele. Pärast seda, kui ta rahvamasside juubeldustel saabus kahe kuldmedaliga kodumaale, edutati ta mitme teenistusastme võrra kõrgemale kohale — vangla veltveebliks. Tal oli vangidele absoluutseks autoriteediks.

☆

Kahekordne olümpiavõitja Berliini olümpiamängudel Kristjan Palusalu, oli sõprade ja ametikaaslaste hulgas tuntud heasüdamliku mehena, kes kunagi ei vihastanud. Kord küsisid ametikaaslased Palusalult, et kas ta on kunagi elus vihastanud. Seepeale jutustas Kristjan:

„Ühe korra ma tõepoolest vihastasin."

„Millal see oli?"

„Tulen ühel päeval Magasini tänavat pidi alllinna poole. Sõidutee peal oli veovoorimehe regi ja voorimees loopis puuhalgusid üle kõnnitee maja hoovi. Mõtlesin, et vanamees passib ka natuke peale ja tulin rahulikult edasi. Korraga sain paraja notiga vastu ribisid. Siis ma tõepoolest vihastasin."

„Mis sa siis tegid?" uudishimutsesid kuulajad.

„Ütlesin voorimehele, et kuule vanamees. Sa võiksid teinekord veidi ettevaatlikum olla."

☆

Maailma Kristjan polnud üksnes suur jõumees, vaid ka kõva söömamees. Tallinna Keskvangimaja vahitoas oli tal iga päev kümneliitriline piimanõu laua all, küst rüüpas tooreste munadega segatud piima piimanõu servast. Õhtuks oli nõu tühi.

Ühel päeval saatis Palusalu ühe ülemääralise nooremvalvuri vangimaja poodi toitu ostma. Tellimisel seisis seltse liitrit piima ja kümme kanamuna. Vangimaja poemees imestas:

„Ka ostad tervele vahtkonnale toitu?"

„Ei osta. Palusalu hakkab vist pruukosti võtma."

☆

Keskvangimaja üksikus jaoskonnas, kus istusid 1937. a. sügisel vapsid, pidas koridoril vahti valvur R., kes oli tuntud kui maadleja poolraskekaalus. Ta oli oma „koridortsikutiks" valinud ühe endise tõstja, kes oli hakanud harrastama teistliiki „tõstmist". Valvur ja koridori päevnik rassisid sageli treeningu eesmärgil jaoskonna koridoril. Valvur R. kuulus meeste hulka, kes vangimaja argoo kohaselt „võttis kergesti vänta" — oli naiivselt kergeusklik. Koridori päevnik lõi pugemise eesmärgil valvurile „vänta" ja kiitis ta suurt jõudu. Valvur ise praalis ka, et ega Palusalul — tühjal — jõudu pole. On ainult suur kogu.

Ühel hommikul läks Palusalu kui vangimaja veltveebel ja puhtusekontroll üksikjaoskonda puhtust kontrollima. Valvur S., kes pidas vahti 6. jaoskonnas, jutustas hiljem:

„Lasen Palusalu üksikusse. Vaheuksel on R. vastas. Korraga on R. jäme kael Kristjani kaenlas. Kristjan pigistas nii kaua kui R. silmad olid kolm tolli pealuust väljas ja palved lahti. Siis keeras Kristjan ta ühe põntsuga koridorile seljali ja ütles ainult paar sõna:

„Sa oled rääkind, et mul ei ole jõudu. Ja läks edasi nagu poleks juhtunud midagi."

☆

Kui Palusalu — tookord veel Trossmann — teenis Suurupi merekindluses sundaega, läks ta ühel pühapäeva õhtul naabrusest asuvasse Viti mõisa, kus olid sõnnikuveo talgud. Ta jõudis kohale kui töö oli läbi ning käis õllevõtmine ja tants haljal murul. Kristjanile pakuti ka toop õlut. Proovinud õlut, võttis ta esimese ettejuhtuva nägusama näitsiku tantsima. See ei meeldinud küla jõumehele ja kogu Vääna valla hirmule Pallase Otile. Viimane äsas Kristjanit hanguvarrega. Kristjan viis näitsiku nagu kavaler oma kohale. Seepeale haris Otil rinnust kinni ning tõmbas tugeva mehe ühe ropsuga ninali. Võttis Oti kaela põlvede vahele ning lõi sõduri võõrihma pühapäeva poolega kakleja „tagala" õitsema. Valla jõukangelane kolis seepeale häbi pärast Tallinna, kust temast sai suli ja vangimaja kasvandik. Istudes 1938. a. Vasalemmas järjekordset „lanti", jutustas Ott avameelselt:

„Niisugust keretäit ma pole enne ega pärast oma elus saanud. Looma jõud oli sel mehel."

-kk

Tiina Lusik'a hiilgavad saavutused

Kuldujuja Tiina Lusik pärast Välis-eesti rekordite purustamist Santa Claras, Kalifornias.

Foto Arno Bender

SANTA CLARA KALIFORNIAS — Siin 30. juunil toimunud rahvusvahelisel ujumisvõistlusel üllatas Tiina Lusik kõiki, kaasaarvatud iseennast. Ta pääses finaali 100 m selili ujumises ning tuli ameerika meistri ja olümpia ujujate järel viiendaks ajaga 1:08,69. Tulemus on üle sekundi parem tema enda nimel olevast Välis-Eesti rekordist, ujutud neli nädalat tagasi samas basseinis.

Järgmisel päeval 1. juulil Tiina Lusik püstitas teise Välis-Eesti rekordi 200 m selili ujumises ajaga 2:32,25. End. rek. kuulus Evi Kosenkraniusele (2:37,63) ujutud Vancouveris 1975 a.

Samadel võistlustel sai Tiina 100 m vabalt ujumises ajaks 1:03,00.

Meie aina tõusva ujumistähe järgmine suurem võistlus toimub augusti kuul kus ta läheb kokku ameerika noorte ujujate paremikuga Santa Claras toimuval National Junior Championship võistlusel.

Tallinna TV-antennid Soome suunas

Eskilstuna-Kurireni soomekeelses osas avaldati 26. mail, et „Eesti maalilise pealinna Tallinna katustel ööbsub Soome suunatud TV-antennide mets".

Siin N. Liidu sillapeaasendis, öeldakse edasi, võivad televaatajad lisaks nõukogude TV-kanalitele vaadata Soome televisiooni kava. Eestlased jälgivad vaimustusega ms. Kojaki ja Colombo taolisi ameerika põnevussarju, usaldatavaid lääne filme ja uudissaateid, mis kirjeldavad maailmasündmusi hoopis teisest vaatevinklist kui nõukogude saated. (MR)

Vene saatkond ka Rootsis pärandite jahil

STOKHOLM (EPL) — N. Liidu saakonna ametnikud on viimasel ajal agaralt käihud matusebüroodes, kes matavad eestlasi ja katsunud välja uurida, kas kadunutel on pärijaid ja kes need on.

Ühtlasi on ametnikud korduvalt rääkinud (vastavaid dokumente esitamata), et lahkunul on kodumaal sugulasi.

Matusebürood on keeldunud saatkonna ametnikele andmast andmeid. Eriti pole nad avaldanud pärandustombu üleskirjutus andmeid, mille vastu saatkond näib erilist huvi tundvat.

On kuulda, et saatkonna ametnikud on käinud ka kohtuasutustes kus on olemas andmed pärandustompude koosseisu kohta.

EESTI KOKARAAMAT
Koostanud Viivi Piirisild
Eesti ja Inglise keeles
Hind $6.50
Postiga tellides saatekulu: Kanadas $1.00, USA-sse $1.50
müügil „MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave. Toronto. Ont. M4K 2R6

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Teeme uusi ja parandame vanu, samuti suvilate katuseid.
Helistada tel. 699-5295

JOHN E. SOOSAAR, C.A.

Chartered Accountant

Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

ÜHE ÖÖPÄEVA SÜNDMUSI TALLINNA TOOMPEAL

Toome sündmusi ja läbielamisi sellest, mis sündis 21. juunil 1940 Tallinna Toompeal. Kuidas arenesid nn. „rahva spontaanse ülestõusu" sündmused politseivalitsusest vaadates. Eesti politsei oli sunnitud kapituleeruma üleöö kommunistideks hakkanud näputäie põhjakihi ja Peipsi venelaste ees, sest neid kaitsesid punaarmee tankid ja soomusautod. Kuid oli ka kriitilisi momente, sest rongkäigu ees sammuv vene kapten oli korra Toompea rõdult kuulipilduja „kirbu peal" ja tuletõrje autod olid igaks juhuks toodud Toompeale, et revolutsiooni tegijaid veejugadega laiali ajada.

Kõigepealt jutustab 21. juuni sündmustest Eesti politseivalitsuse vanem-assistent V. Põlder, kes oli tol päeval Toompeal politseivalitsuses. „Tulvil eelmisil päevil paljuist ärevaist teateist seoses puna-armee Eestisse sissemarsist, meie sõjaväe, kaitseliidu jm. likvideerimisest, läksin reedel, 21. juuni varahommikul tööle halva eelaimdusega. Jõudsin tavalisest varem oma töökohta Toompeal Siseministeeriumi Politseivalitsuses. Ametkonnas oli nähtavalt tunda ärevust kõige tõttu, mis oli juhtunud juba varem. Neile lisandus veel värskeid uudiseid Ametiühingute Keskliidu laialiajamisest kommunistlikkude aktivistide N. Ruusi ja M. Unti juhtimisel ning Tallinna kommunistide koosolekust Töölisvõimlas, kus oli antud ranged juhiseid 21. juuni meeleavalduseks Vabaduseplatsil.

Sai teatavaks, et eelmisel õhtul või öösel oli siseminister A. Jürima kutsutud kiires korras N. Liidu saatkonda Pikal tänaval, kus talle teatatud, et järgmisel päeval, s.o. 21. juunil toimub Tallinnas meeleavaldus kogunemisega Vabadusplatsil. Ähvardaval toonil on hoiatatud, et nemad ei taha seal näha ühtki eesti politseinikku-korrapidajat, lisades veel, et „sellega tuleme ise toime."

Üldiselt oli teada paari päeva eest Tallinna tulnud Vene kommunistliku juhtiva tegelase A. Zhdanovi olek Vene saatkonnas. Juba tema tulek Tallinna oli sensatsiooniks omaette, kuna oli toimunud eriti tugeva kaitsemeeskonna saatel. Enne soomusvaguniga erarongi Narvast saabumist võeti kogu raudtee Narvast Tallinna eriti tugeva kaitse alla ning keegi ei teadnud, kes sõidab selles rongis. Tallinnas katkestati Vene saatkonna nõudel igasugune liiklus Balti jaama ja Pika tänava (Vene saatkonna) vahelistel tänavatel ja need hoiti rangelt inimtühjad. Arvati, et selline mees ei tulnud just külla heade soovidega!

Hommikul tavalisest varem saabus oma tööruumi politseidirektor J. Sooman, sinna siirdusid varsti ka tema abi K. Kirsimägi koos pol. direktori T. Võhmaga. Pisut hiljem ka Politseikooli direktor E. Mets. Neile lisaks ilmus välispolitsei inspektor L. Praunmaa ning kriminaalpol.inspektor A. Lüt. Koosolek venis pikale, see viljas probleemide pikemale arutelule ning olukorra tõsidusele. Mida seal arutati, jäi väljaspoole teadmatuks, kuid pärast koosolekut ütles üks osavõtjaist tõsiselt: „ega siis meie politsei saa siin hakata Vene armeega lahinguid pidama. Olukord on kehv!"

VENE OHVITSER „KIRBUL"

Peatselt hakkas ka sündmuse kohal viibivailt erariides politseinikelt saabuma teateid Vabadusväljakult seal toimuva meeleavalduse kohta, sellest osavõtjaist, nende arvust, meeleolust, rahvusest, riietusest, käitumisest jne. Meeleavaldajaid kogunes salkades, oli eestlasi, — eesti kommunistlikke tegelasi, kuid oli ka eriti rohkesti mitmeid gruppe eesti venelasi. Rohkesti peipsiäärseid venelasi, kes olid Tallinnas müüritööl. Kuid neid oli toodud kohale ka Kloogalt ja mujalt Vene sõjaliste baaside ehitustöödelt. Nad olid tööriietuses, rääkisid vene keelt ja laulsid venekeelseid revolutsioonilisi laule. Paistis kohe silma, et neile sobis revolutsiooni tegemine palju paremini, kui eestlastele. Kommunistlikud tegelased K. Säre, Pärn jt. pidasid veoautolt ässitavaid kõnesid ja lasksid lendu ähvardusi. Varsti ilmusid kohale ka punaarmeelased soomusautodel ja tankid kahuritega.

V. P. jutustab edasi: „Saadud informatsiooniga käisid politseidirektor J. Sooman ja tema abi K. Kirsimägi korduvalt ettekandel siseminister A. Jürima juures ning peaminister J. Uluotsa informeerimas sellest, mis leidis aset Vabaduse väljakul, kus tegutsesid meile võõrad ja vaenulikud jõud ja võimud. Tekkinud olukorras ei olnud meie politsei enam võimeline midagi tegema, sest meeleavaldused toimusid punaarmee tääkide, soomusautode ja kahuritega varustatud tankide kaitse all. Eesti politsei kohalolek oli isegi Vene saatkonna poolt keelatud. Pärast paaritunnilist miitingut ägedate ja ähvardavate kõnedega hakkas meeleavaldajate rongkäik Vene soomusautode ja tankide saatel liikuma Toompea suunas. Tehti suurt kisa ja lauldi vene ja eestikeelseid revolutsioonilisi laule. Varsti teatati, et rongkäik on tulemas üles Toompeale."

V. Põlderi seletusele tuleks lisada:

Toompea kaitseks oli eesti sõjaväe vahtkond ja politsei soomusauto. Vahtkond oli elupõlise vähekene lonkava koloneli K. Kanepi, kui Toompea komandandi kommando all. Kuid sisekaitseülema kindral J. Laidoneri korraldusel käsutati 21. juuni hommikul Tallinna politsei ratsareservist eriväljaõppega jagu 8 meest kol. K. Kanepi käsutusse. K. Kanep asetas kuulipildujaga politseinikud rõdule, kust Toompeale saabuv rongkäik oli nähtav. Ratsapolitseinike juht jutustas, et kol. K. Kanep käskis tal võtta rongkäigu ees sammuva vene kapteni kuulipilduja „kirbule" ning oli ise telefoni ühenduses J. Laidoneri staabiga. Vene kapten kirbu peal tuli oodata mitu minutit, kuid päästikule jäi vajutama ainult sellepärast, et rongkäik ei sammunud otse lossi peale, vaid keeras Pika jala suunas.

Toompeale käsutati välja ka Tallinna tuletõrjeautod veevoolikutega, kuid neid ei saanud kasutada, sest soomusauto kuulipildujate ja tankide kahurite vastu ei olnud veejugadega võimalik midagi ettevõtta.

TOOMPEAL

V. P. jutustab edasi: „Jõudnud Toompea lossi esisele platsile, seadsid kaks tanki oma kahuritorud laskevalmis lossi suunas, kuna teised sõjamasinad siirdusid katedraali taha varjule. Meeleavaldajad jätkasid punaste lippude lehvides kisamist ning revolutsiooniliste laulude laulmist, püüdes anda ettevõttele ranget poliitilist ilmet.

Peagi eraldus meeleavaldajatest grupp mehi eesotsas N. Ruusi ja M. Untiga, kes esinesid Toompea lossi komandant kol. K. Kanepile sooviga: minna peaminister J. Uluotsa jutule. Soov täideti, peaminister võttis nad vastu. Mis seal nõuti ja räägiti, polnud siis veel üldiselt teada. Delegatsioon väljus lossist ja ühines meeleavaldajatega, millega lõppes meeleavaldus lossi platsil. Vene tankid ning kõik sõjamasinad hakkasid liikuma koos meeleavaldajatega punaste lippude lehvides Pika tänava suunas, kus asus vene saatkond".

Nagu üldiselt teada peatus rongkäik Pikal tänaval Vene saatkonna ees, kus N. Ruus, M. Unt ja mõned teised läksid saatkonda. Mõne minuti pärast ilmusid saatkonna rõdule A. Zhdanov koos Vene saadik V. Botshkarevi, eesti kommunistide N. Ruusi, P. Keerdo, Joh. Lauristini ja K. Särega meeleavaldajaid tervitama. A. Zhdanov võttis oma nokamütsi peast ja kummardus kaugele üle rõdu ääre, et avaldada oma erilist tunnustust. Millegipärast M. Unt ei ilmunud rõdule.

(Järgneb)

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor

733 Mount Pleasant Rd.
Helistada tel. 489-8811 ⊚ 489-8002
(lõunapool Eglintoni)

Hugo Muru seitsmekümne aastane

Montrealis jõudis oma 70-eluaasta lävele sealse eestlaskonna üks silmapaistvamaid tegelasi, Hugo Muru.

Hugo Muru lõpetas Tallinna Reaalkooli 1928, mille järele õppis Tshehhoslovakkis Brünni ülikoolis ehituse ja teedeehituse fakulteedis. 1935 aastast alates töötas ta Tallinnas Riigi Põlevkivitööstuse teedeehituse osakonnas, olleks vabariikluse lõppaastal selle osakonna juhatajaks, ühtlasi ka Eesti Teedeehituse Uurimisseltsi sekretäriks Teedeministeeriumi juures. Vene ja Saksa okupatsiooni ajal töötas edasi omal alal kuigi asutise nimi oli muudetud „Riiklik Teedeehituse Trust". Kaks päeva enne punaarmee Tallinna vallutamist põgenes oma perega Saksamaale, kus elas Schweren'is Mecklenburgis, töötades sealses kohalikus ehitusettevõttes määratuna Arbeitsamti poolt.

Peale Saksa kapituleerimist ja selle Saksamaa osa USA armee poolt vallutamist, hakkas Hugo Muru koondama sealseid eestlasi, keda kogunes arvult 276. Saades teada, et Mecklenburgi piirkond antakse üle venelastele nende tsooniga liitumiseks, suutis ta mõjutada USA armee komandeerivat kindralit, eestlaste väljaviimiseks sellest hädaohtlikust piirkonnast. Nii ka toimuski, ning ühel hommikul pandi kõik 276 eestlast „Hitler Kasernen" õuel käsipakkidega sõjaväe veoautodele ja sõit algas teadmatusesse. Lõpusihiks osutus Schwarzenbeck Hamburgi lähedal. See oli algus millest tekkis sinna Briti tsooni suurim eestlaste laager üle 1000 elanikuga. Selle laagri elanikkonna poolt oli Hugo Muru valitud neli aastat järjest laagri juhatajaks, pidades sidet ja korraldades hoolekannet Briti sõjaväe ja IRO võimudega. Tema poolt võeti laagrisse Saksa sõjaväes olnud eestlasi, sõdureid, kuigi see oli Inglise komandatuuri poolt karmilt keelatud.

Saanud loa Scotland Yardilt, külastas Hugo Muru mitmel korral eestlasi sõjavange endises Neuengamme KZ laagris, keda seal oli üle 500, hoituna karmis sõjavangi olukorras. Laagri elanikkonna poolt saadeti võimalikku abi ning Huga Muru tõi salaja välja nimekirja ja kirju, ning viis sinna kord vangidele jumalateenistuse pidamiseks kaks Eesti õpetajat.

Selleks et võimaldada laagris olnuile tööd ja rahalist sissetulekut asutas Eesti käsitöögrupi, siis luues UNRRA juhtivate isikutega sidemeid, et selle grupi liikmed viia Kanadasse väljaspool majateenijate ja metsatööliste immigratsiooni skeemi. UNRRA organisatsiooni-ametniku kanadalase David Wilsoni kaasabil sai see teoks ja oktoobris 1949 viidi 37 eestlast eesti käsitöögrupi nime all Hopewell'i Nova Scotias. Hugo Muru selle grupi juhatajana läks sinna kaasa. Immigreerumisel antud lubadused ja andmed aga ei osutunud tõeks, ning aastaga lagunes grupp, millest suurem osa siirdusid teistesse kohtadesse tööle. Hugo Muru läks Montreali kus töötas Aluminium Companiy, of Canada ja Shawinigan Water and Power Company inseneri osakondades. Aastal 1965 kutsuti Bechtel Corp. teenistusesse, töötades viimased 10 aastat USA-s Bechtel Power Corp. Washingtonis vanem insenerina ja osakonna juhatajana aatom jõujaamade planeerimisel. Washingtonis oleku ajal töötas kaasa mitu aastat sealses Eesti Seltsis abiesimehena.

Oma panusega välis-eestlaste hüveks on Hugo Muru toonud au Tallinna Realkoolile, kui asutusele kust väljunud ühiskonnale kasulikke mehi, ning vanad realistid soovivad juubilarile head tervist, jõudu ning edu tulevikuski.

— S

LEINATEATEID

New Yorgis suri 18. juulil tuntud sõjaraamatute autor Alf (Alfred) Kubbo 61. aasta vanuses. Teda tabas nädal varem rabandus, millele järgnes haiglas surm. ....

Alf Kubbo oli sündinud 5. aprillil 1917.

KES JA KUS?

Abielupaar Amanda ja Evard Sergo tähistavad koos omaste ja sõpradega 9. augustil omas kodus 50-dat abielu aastapäeva.

Sergo'd saabusid Stockholmist 1949 aastal Kanada'sse, Winnipeg'i kus nad senini elavad.

Stockholmi skäärides oma suvituses remonti tehes kukkus Eesti Rahvusnõukogu bürooiuhataja Arvo Horm redelilt alla nii õnnetult, et ta murdis jalaluu.

Ta toimetati helikopteriga Stockholmi, kus komplitseeritud luumurre Sabbatsbergi haiglas paika ja kipsi pandi. Paranenmine võtab aega arstide arvates paar kuud.

Pika raske haiguse järele lahkus ootamatult sugulane ja hea sõber

KARL ALBO

sünd. 17. dets. 1916 Kihelkonnal Saaremaal
surn. 1. aug. 1978 Torontos

mälestab leinas

PEETER ALBO abikaasaga Torontos

Puhka rahus
võõramaa mullas.

Helmi Mäelo oma perekonna keskel 1957. a. jõulude ajal. Vasakult — poeg Olev, väimees Väino, abikaasa Bernhard, tütar Marja oma tütre Liisuga, poeg MHeemo oma ristitütre Mirjamiga, Helmi Mäelo tütretütre Kristiga.

HELMI MÄELOT MÄLESTADES

Ei ole kaua tagasi kui ilmus Helmi Mäelo viimane raamat PÄEVAST PÄEVA, mille lõppu ta on ise teinud kokkuvõtte oma senisest kirjanduslikust loomingust, mis koosneb 16 pagulasaastail ja 11 enne seda kodumaal loodud teostest. Selle lihtsa ja lühikese kokkuvõtte järele on ta lisanud, et ehk nüüd sellest jatkub, ja nii ütlebki ta samas ka kõigile oma tööde lugejaile — jumalaga. Seda lugeda oli omamoodi liigutav ja kurbki, aga siiski ka lootustjätev, et kuigi ta on nüüd oma kirjanduslikule tööle otsustanud sellega panna punkti, jatkab ta endiselt oma kaasatöötamist kõigis neis organisatsioonides, kuhu ta senini on kuulunud, ja osavõtmist oma senise mõistva ja kaasatundva hoiakuga kõigi oma paljude sõprade elust ja käekäigust. Kuid See, kelle teadmata varblanegi ei kuku katuselt, oli otsustanud teisiti, — ja nii levis äsja kiirelt üle maailma, kus aga on eestlasi, aga ka soomlasi, rootslasi, sakslasi, inglasi, ameeriklasi ja veel teisigi, kurb sõnum, et Helmi Mäelo ei ole enam elavate hulgas.

Minu esimene mälestus temast on pärit Tartust, kus noore üliõpilasena tutvunesin temaga E. Karskusliidu majas, Jakobi tänavas, kus asetses ka E. Naiste Karskusliit koos oma ajakirja Eesti Naisega, mille toimetajaks oli Helmi Mäelo. Seal ulatas ta ühel päeval mulle ühe ameerika ajakirja, millest palus mind tõlkida Eesti Naise järgmise numbri jaoks ühe artikli. Ma ei olnud senini mitte julgenud unistadagi, et ka mina kord midagi trükikõlbulikku saan paberile panna, aga kui see nüüd tõepoolest trükituna ilmus, ja veel minu kui tõlkija nimigi selle all ja kõik!, olin otsekui teinud eneses uue avastuse ja olin korraga täis mingit senitundmata uut julgust kas või milleks! Kindlasti talitas Helmi Mäelo oma pikal ja ikka algatusrikkal elueal sama julgustavalt ja ideesid andvalt ka paljude teiste noortega, kelle tööle innustamiseks ja edasi aitamiseks ta leidis ikka aega ja ülesandeid. Ta vist lihtsalt ei saanudki teisiti, sest näis, et ta oli ikka otsekui laetud kohustusega teenida eesti naisliikumist selle väga mitmekülgsetel liinidel, innustades ja rakendades selleks igat tema silmapiiri või teadvusse ulatuvat — tema arvates vastava ülesande juurde sobivat — eesti naist, eriti aga eesti noori.

Helmi Mäelo suurimaks tööle innustajaks oli kõik, mis oli seotud koduga. Eesti kodu, see oli kuigi tavaliselt varjatuna, tema kõnede ja kirjutiste aluseks. Ilus ja karske, teadlik oma ülimast eesmärgist ja vaba kõigist pahedest, sellisena pidi see olema kõigi eesti naiste ja emade ülim siht ja eesmärk. Ja kuna just viin oli siinseis õnnetustes see peasüüdlane, siis oli Helmi Mäelo ülim ja suurim rünnak kõigepealt kõige alkohoolse vastu. Nii tuligi päris loomulikult, et kui Tallinnas kutsuti kõigi teiste kodade kõrval ellu ka Kodumajanduskoda, ülesandega selgitada ja parandada kõiki võimalikke olusid eesti kodu nii kindlale ja kultuursele alusele rajamiseks, kui meie oludes üldse võimalik, oli Helmi Mäelo üks esimesi, kes sinna kohe koostööle tõmmati, kus ta Koja juhatuse liikmena suure huvi ja innuga kaasa töötas kuni selle asutuse vägivaldse lõpuni varsti pärast juuni pööret 1940.

Kui paljudes organisatsioonides on Helmi Mäelo oma eluajal aktiivselt töötanud, — ja ma mõtlen seda tõsiselt, innuga, nii mõnigi kord otse ennastohverdavalt, töötanud —, kui paljudest algatamistest ja asutamistest, kongressidest, kavade ja ettepanekute väljatöötamistest jne, osa võtnud, see ootab veel tõsise süvenemise kalduvusega ja kannatlikku uurijat ja tulemuste kokkuvõtjat. Kuid kindel on see, et see üldkokkuvõte tuleb nii imposantne, et sellele tuleb otsida võrdset. Tasu kõige selle eest? Helmi Mäelo ei otsinud ega oodanudki kõige selle eest tasu. Tema suurim tasu oli rõõm hästi kordaläinud tööst. Ka siis, — ja seda on juhtunud nii mõnelegi teisele agarale ettevõtjale —, kui see poole peal tema käest ära võeti ja teisale teha anti, nagu temale juhtus tema poolt algatatud Emadepäeva pühitsemisega Tartus. See paisus seal juba ainult mõne aastaga nii populaarseks, et ühel päeval otsustati see riiklikult poolt üle viia Tallinnasse, Toompeale, Riigliku Propaganda Talituse juurde, kus selle korraldamiseks ja pidustuste läbiviimiseks üle maa kutsuti ellu eriline Emadepäeva toimkond, kuhu ka Helmi Mäelo liikmeks paluti. Muidugi võttis ta selle kutse vastu, kuigi okkaga südames, aga nagu kuningas Saalomoni ees lapse õige ema tunnistas oma lapse ennemini võõra naise omaks, kui et seda lasta hukata, nii ka Helmi Mäelo rahustas ennast mõttega, et tal ei ole sugugi mitte tarvis nutta, vaid selle asemel pigem rõõmustada, kuna temal on õnnestunud algatada midagi nii suurt ja ilusat, et see nüüd kõige kõrgemate huvi ja eestkostmise vääriliseks on tunnistatud, leides nende hoole all palju rikkalikumat toetust ja rakendamist kui tema oma väikese komiteega ja senini vaid eemalolevas Tartus seda iialgi oleks suutnud teha.

Nüüd on Helmi Mäelo läinud oma igavesele puhkusele. Keegi oli talle kinkinud ühe ilusa soomekeelse luuletuse mille pealkirjaks oli: „Tule luokseni nyt" — eesti keles umbes, et „tule minu juurde nüüd, praegu, iga päev, seni, kuni veel elan. Tule, kohenda mu peapatja, et mul oleks kergem, ja anna mulle juua, kui mul on janu. Tule, aja minuga natuke juttugi, et ma ei oleks nii üksik; tule, sõber, tule nüüd, seni, kuni ma veel elan, aga ära tule tooma lilli või ütlema ilusaid sõnu, kui ma enam neid ei näe ega kuule". Kallis Helmi Mäelo! Meid on vist üsna mitmeid, kes me viivitasime ja ei tulnud, ei kirjutanudki enam õigel ajal. Aga Sina ju tead nüüd, et me oleme seda enam tänulikud Sulle kõige selle eest, mis Sa meile olid ja kui väga palju hääd Sa meile tegid. Selle kõige eest Sulle nüüd veel meie sügavalt tänumeelne Puhka Rahus!

Tiiu Kadak

KIRIKLIKKE TEATEID

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8 telefon 483-4103

Jumalateenistus 13. augustil kell 11 hommikul Peetri kirikus.

Jumalateenistus 20. augustil kell 11 hommikul Peetri kirikus.

ÕPETAJA KÕNETUNNID suveperioodil neljapäeviti kl. 6—8 õhtul. Tel. 483-5847, 483-4103, 489-9808.

TORONTO EESTI S. P. ADVENTKOGUDUS
Christuskirches
804 Broadview Ave. 691-2848

Laupäeval, 12. augustil kell 9.30 hommikul Hingamispäeva kool. Kell 11 jumalateenistus. Jutlus ainel „Ilmutusraamatu Kristuse Vastane". Tere tulemast!

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Lut. Kirik, Bloor & Indian Rd.
Õp. T. Nõmmik
501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel.: 483-2478

Väljasõit pühapäeval, 13. augustil pr. Tiitson'i suvilasse Jumalateenistus algusega kell 2 p.l.

TEEJUHIS: Torontost kasutada maantee 400 ja 400 pikendust kuni maanitee 69 ja 12, pöörata vasakule läände. Kui 69 ja 12 lähevad lahku, sõita 12 pidi kuni Wegner Beach Rd., pöörata paremale itta ja sõita kuni esimese ristteeni, pöörata jälle paremale, seitsmes suvila paremal pool on pr. Tiitsoni. Tel (705) 534-3690.

Õpetaja kõnetunnid teisipäeviti kl. 6—7.30 õ. kodus, muul ajal vastavalt kokkuleppele.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.
Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M6G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Pühapäeval, 13. augustil jumalateenistus Jõekäärul kell 3 p.l. Laulab Pensionäride Klubi segakoor.

Pühapäeval, 13. augustil jumalateenistus linnakirikus kell 6 õhtul.

TORONTO EESTI BAPTISTI
883 Broadview Ave.
KOGUDUS
Jutl. Kaljo Raid.
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont.
M4W 1S6
Tel. 961-8391

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL
kl. 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 13. augustil kell 11 hommikul jumalateenistus. Kõneleb H. Ellar, naiskvartett. Issanda surma mälestamine. Kell 6 õ. kuulutuskoosolek.

Kolmapäeval, 16. augustil kell 7.30 õ. „Kolmapäevane kiitus" K. Raid.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223.
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077.

Pühapäeval, 13. augustil kell 11 hommikul jumalateenistus. Kõneleb jutl. K. L. Marley.

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto.
Tel.: 698-7977 või 766-7853
Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough.

Jumalateenistus on pühapäeval, 13. augustil kell 5 p.l.

Vabaõhu jumalateenistus on pühapäeval, 20. augustil kell 12 päeval perekond A. Randsalu juures Ororannas, tee No. 9. Koraale saadab orelil hr. G. Iltal ja jumalateenistuse järele toimub koosviibimine einetamisega.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

KIRIKLIKKE TEATEID

TI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm

nnick Cres., Toronto M4N 1L8 telefon 483-4103

nalateenistus 13. augustil kell mmikul Peetri kirikus.
nalateenistus 20. augustil kell mmikul Peetri kirikus.
ETAJA KÕNETUNNID suvepe- neljapäeviti kl. 6—8 õhtul. 83-5847, 483-4103, 489-9808.

TORONTO EESTI . P. ADVENTKOGUDUS
Christuskirches
804 Broadview Ave. 691-2848

päeval, 12. augustil kell 9.30 ikul Hingamispäeva kool. Kell nalateenistus. Jutlus ainel „Il- raamatu Kristuse Vastane". tulemast!

ORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
ik: Redeemer Lut. Kirik, Bloor & Indian Rd.
Õp. T. Nõmmik
visville Ave., Toronto M4S 1J2 Tel.: 483-2478
sõit pühapäeval, 13. augustil son'i suvilasse Jumalateenis- usega kell 2 p.l.
UHIS: Torontost kasutada e 400 ja 400 pikendust kuni e 69 ja 12, pöörata vasakule Kui 69 ja 12 lähevad lahku, pidi kuni Wegner Beach rata paremale itta ja sõita mese ristteeni, pöörata jälle , seitsmes suvila paremal pr. Tiitsoni. Tel .(705) 534-

a kõnetunnid teisipäeviti kl. kodus, muul ajal vastavalt ppele.

ORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.
Õp. Andres Taul Cres., Toronto M6G 3K6 56-5248, kirikus: 923-5172

eval, 13. augustil jumala- Jõekäärul kell 3 p.l. Lau- onäride Klubi segakoor. eval, 13. augustil jumala- linnakirikus kell 6 õhtul.

NTO EESTI BAPTISTI 83 Broadview Ave. KOGUDUS
Juil. Kaljo Raid.
amport Ave., Apt. 307 Toronto 5, Ont. M4W 1S6 Tel. 961-8391

ADUSE KUULUTUS" ADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL
p.l. WHLD 1270 kc.

val, 13. augustil kell 11 jumalateenistus. Kõneleb raiskvartett. Issanda sur- amine. Kell 6 õ. kuulutus-

eval, 16. augustil kell 7.30 päevane kiitus" K. Raid.

TI VABAKOGUDUS TORONTOS
cliffe Ave. Tel. 463-6223.
ustaja E. Saraoja
Jones Ave. Tel. 461-2077.

al, 13. augustil kell 11 umalateenistus. Kõneleb Marley.

EESTI EV. LUT. USU AINU KOGUDUS
nerbourne St., Toronto. 8-7977 või 766-7853

allmaaraudteejaam on iriku kõrval.

Õ. Gnadenteich rook Rd., Scarborough. stus on pühapäeval, ell 5 p.l. umalateenistus on pü- augustil, kell 12 päeval Randsalu juures Oro No. 9. Koraale saadab ltal ja jumalateenistu- ub koosviibimine eine-

KÕNETUNNID on iga maspäeval kella 6—8-ni leis, telefon 921-9417.

Pika ja raske haiguse järele lahkus meie armas ema ja vanaema

LINDA PIHLBERG

sündinud 28. augustil 1898
surnud 6. augustil 1978

Leinavad kurbuses

pojad perekondadega

Leinatalitus reedel, 6. augustil, Newbiggingi matusemajas

Armast abikaasat, isa ja vanaisa

LEONID KOSENKRANIUS'T

sündinud 17. oktoobril 1907
surnud 3. augustil 1978

mälestavad

JETTA
TEA JA AGU
MARK JA NORMA

Armast sugulast

KARL ALBO'T

mälestavad sügavas leinas

RICHARD JA FRIEDA
KALJO JA AASA
PEGGY

Armast

LINDA PIHLBERG'I

mälestavad

LISANNE JA ARMIN
MARGARIDA JA ENN

UNUSTAMATA SÕPRA JA AATEKAASLAST

ALF KUBBO'T

MÄLESTAB SÜGAVAS LEINAS

AUGUST KALA

Armsat

LEONID KOSENKRANIUS'T

mälestevad

ILMAR MARKS perekonnaga
AADU PIRNSALU abikaasaga

Kauaaegset head sõpra

KARL ALBO'T

mälestab leinas

KARL VILU perekonnaga

Kauaaegset sõpra

LEONID KOSENKRANIUS'T

mälestab kurbuses

OSKAR TARENDI

Armast venda, onu ja vanaonu

Med. Vet. RICHARD OTSTAVEL'IT

sünd. 21. nov. 1910 Kilingi-Nõmmel
surn. 2. aug. 1978 Tapal

mälestavad sügavas leinas

SALME PÄRNASTE abikaasaga
AINO PEDEL perekonnaga
ÜLLE TOOMVER abikaasaga
OMAKSED Eestis

Head sõpra

LEO KOSENKRANIUS'T

mälestavad leinas

A. TRALLA abikaasaga
H. RIST abikaasaga
H. LELOV abikaasaga
H. VOODER abikaasaga
A. ALLIK

Armast kauaaegset sõpra

LEONID KOSENKRANIUS'T

mälestavad leinas

E. POTSEPP perekonnaga
H. LATER perekonnaga
H. ROONEEM perekonnaga
SILVI IVARDI

Oma head perekonna sõpra ja õpetajat

AUGUST TAMMARU'T

mälestavad sügavas leinas

perekond H. EICHENBAUM Niagara Falls'is
koos sugulastega Eestis ja Rootsis

Eesti arst valvekorras

12. ja 13 augustil
dr. R. Pahapill 921-7777
19. ja 20. augustil
dr. R. Vanaselja 921-7777
26. ja 27. augustil
dr. M. Leesment 481-6834

„MEIE ELU"
lugejad, ärge unustage oma sõpradele soovitamast
„MEIE ELU"

Ootamatult lahkunud armast koolivenda

ALF KUBBO'T

mälestab leinas

RIHO RANDES abikaasaga

Lugupeetud ja armast klubi liiget

SALME VACHROMEEFF'I

mälestab leinas

TORONTO EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI

Mäletan sõpra

LEONID KOSENKRANIUS'T

ENDEL KOLL

Vajatakse VILUNUD KANGAKUDUJAT, mees- või naissoost Quebec'i lähedusse. Aasta ringi töö. Majutamise võimalused. Helistada tel. 1—418—268-8368 või kirjutada: Micheline Beauchemin 22 Chemin du Roy, Les Grondines P.Q. GOA 1WO

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1912
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepäri
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251
PRILLID
parimas kvaliteedis nagu Christian Dior, Rodenstock, Zeiss jne.
Soft contact-lenses.
KELLAD
Omega, Tissot, Bulova, Accutron

VEOD

SUUR VEOK KOLIMISEKS
J. KRULL
Tel. 493-1485, helistada õhtul.

MÜÜA

SUVEMAJA

Baysville lähedal Memominee järve ääres. Helistada omanikule igal ajal tel. 839-3717.

Broadview ja Danforthi läheduses. Üürile anda.

TUBA JA KÖÖK

Vaikne maja. Mõõdukas üür
Eraldi sissekäik.
Helistada tel. 463-9397

METS JA INIMENE

Mets on inimest köitnud ürgajast peale, on andnud talle materjali onni ehitamiseks, ulukuid liha ja nahkade saamiseks.

Mets on vormiküllane ühiskond, rikas oma eluavaldustes ja kauniduses.

Ürgmets pakub meile tõetruu pildi suurest sündimisest ja suremisest, alatisest tekkimisest ja kadumisest, vaheltpidamata tulemisest ja minemisest.

Mets mõjutab ilmastikku. Ta on suur niiskuse hoidja ning selle andja. Metsa kohal on õhus tublisti veeauru ning üle metsarikaste maakohtade liigub rohkem äikesepilvi kui üle lagendike ja kõrbealade.

Mets on meie planeedi kopsudeks, andes organismile hingamiseks vajalikku hapnikku. See on metsa tähtsus. Kui maakeral poleks metsa ega teisi haljasalasid (niite, põlde, parke), poleks ka inimest, samuti teisi elusolevusi.

Mets on puhta õhu põhiline allikas.

Tohutud hapnikuvarud kasutatakse kütekolletes, sõidukites, tööstuses ja laboratooriumites. Iga sõiduauto tarvitab tuhande kilomeetrilise sõidu jaoks niipalju hapnikku, kui seda vajab üks inimene hingamiseks ühe aasta jooksul. Ning ühe tonni kivisöe põletamine keskkütteahjudes võtab meid ümbritsevast õhust ära tervelt kümnele inimesele aasta jooksul hingamiseks tarvismineva hapnikuhulga. Vähe sellest, autod ja keskkütteahjud, vabrikud ja tehased paiskavad õhku suitsu ja mürgiseid heitegaase.

Maailma suurlinnades läheb igal aastal õhku kuni 500 tonni tolmu ja tahma iga ruutkilomeetri kohta, mõnes tööstuslinnas koguni kaks korda rohkem. Tööstuslinnades, kus kütteks kasutatakse kivisütt ja naftat, on õhus palju väaveldioksüüdi. Neis piirkondades, kus töötavad väävelhappe, tselluloosi, väetise ja väävlivabrikud, on õhk niivõrd mürgine, et muutub inimesele elukardetavaks. Ka vingugaas on tugev õhu saastaja; 5—6 milligrammi vingu kantmeetri õhu kohta on kahjulik. 20 milligrammi aga juba hädaohtlik inimese elule. Peamised vingueallikad on autod ja traktorid, samuti kõik keskkütte ahjud. Lämmastikdioksüüdiga saastavad õhku lämmastikhappe vabrikud ja masinate küttekolded.

Reostatud veekogudes känguvad ja surevad kalad. Ka linnud surevad kui neil pole puhast kohta toitumiseks ja pesitsemiseks. Kaovad jänesed põõsastikust, mesilased põllupeenralt ja heinamaalt, konnad kraavidest ja loikudest ... See on vabrikute ja tehaste heitmete, umbrohu- ja kahjuritõrje kemikaalide ning masinate küte -ja määrdeõlide mürgitav toime õhule, veele, taimestikule ja loomastikule ning sellega koos ka inimesele.

Mets tuleb siin inimesele appi, andes puhast hapnikurikast õhku. Arstid kinnitavad, et inimese vananemine algab hapniku puudujäägide tagajärjel. Tubade liiga vähene tuulutamine, saastatud õhu hingamine — ebaõige vale toitumine viivad selleni, et mitmed ained inimese kehas jäävad hapniku vähesuse tõttu lagunemata ning muutuvad mürgiseks, mille tagajärjel veresooned ummistuvad, närviniidikesed rebenevad, liigestesse sadestuvad soolad, lihastekimbukesed lõtvuvad ja nõrgenevad, tekkivad ateroskleroos (s.o. kramplik tõmblemine kätes ja jalgades peaaju haigestumise puhul), trombofleebiit (veenipõletik ning veeni ummistumine trombidega), radikuliit (seljaaju närvijuurte põletik), ja podraga (luuvalu, krooniline ainevahedusehaigus), tulevad isuldid (peaajurabandus), infraktid (arteri umbumisest tekkinud kärbus), ning viirused ja kahjulikud mikroobid võtavad organismis võimu üle. Inimest vaevab gripp, piinab tuberkuloos, tapab vähk.

Inimese organism vajab häid hapniku-allikaid. Muidu ei saa ta elada. Punased verelibled ehk erütrotsüüdid on hapniku transportijad mööda meie keha. Neid kannab edasi veri, liikudes soontes südame lakkamatute tuksede tõukel. Seitsmekümne aasta jooksul pumpab süda ligi 200 tuhat tonni verd (see võrdub 100 esheloni liigumisega raudteel) pidevas rütmilises töös. Selles südame kolossaalses töös aitab mets tublisti kaasa, tõhustab ja tugevdab. Kui palju inimene ka ei sööks, kui palju ta ka ei magaks, ei suudaks ta iialgi elada kõrge vanuseni, kui ta ei töötaks ja kui ta ei puhkaks hapnikurikkas värskes õhus. Aga hapnikurikast õhku annavad inimesele ainult metsad, pargid ja haljad aasad, olles seega inimese elupäevade pikendajad.

Metsa õhk sisaldab hapniku aktiivset vormi — osooni (rikas õhk) — ja erilisi lenduvaid aineid — fütontsiide (taimse päritoluga toimeaine), mis surmavad viirusi ja mikroobe. Nii varustab mets enda süles viibivat inimest tugeva töövõimega, tervise ning pika elueaga.

Sama ülesannet täidavad pargid, alleed, hekid, põõsastikud, muruplatsid ja lillepeenrad. Sellepärast vajavad nad kõik hooldamist ja hoidmist, selleks, et võiksime elada ja hingata.

....Ainetel J. S-gi

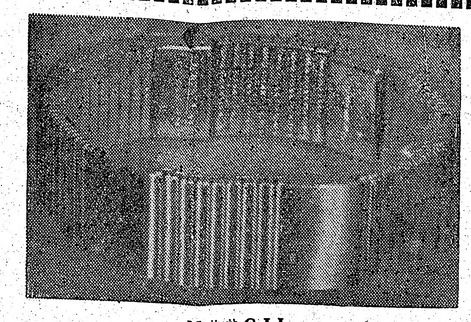

MÜÜGIL

MAGNEET KÄEVÕRUD

(daamidele ja härradele)

Hind $13.00, pluss Ontario provintsi müügimaks 4%
Võimalik tellida ka postiteel. Postikulu 30 c.

„MEIE ELU" talitus
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

KANADA KUUMAVEEALLIKAD

(CANADIAN SCENE) — Kuumaveeallikate leevendavad veed meelitavad igal aastal Kanada lääneplrkondade mägedesse tuhandeid külastajaid.

Geoloogid väidavad, et nende allikate veed on tegelikult pinnaveed, mis on tekkinud mägedes allatulevast lumest ja vihmast. Need veed on imbunud pragude ja lõhede kaudu maa sügavusesse, kus neid on kuumutanud tulised kaljumassid. Selle kuumuse tõttu tekkinud aurud tõusevad üles kaljupragude kaudu, muutuvad veeks ja tekitavad kuumaveeallikad.

Kanada üldisemalt tuntud kuumaveeallikad on Cave, Basin ja Upper Hot Springs Banff National Pargis, Radium Hot Springs Kootenay National Pargis ja Miette Hot Springs Jasper National Pargis. Nad moodustavad allikate aheliku, mis saavad oma alguse Alaskas ning suunduvad Yukoni kaudu Briti Kolumbiasse ning sealt läbi Ühendriikide lääne osariikide Mehhikosse.

Kuumaveeallikate avastamine Kanada Kaljumägedes Sulphur Mountain'i kallakutel 1885. aastal viis olukorrani, kus rajati Kanada esimene riigipark, mis kannab Banff National Park'i nimetust.

Suurem osa Kanada mineraalvee allikatega kuurorte on rajatud Briti Kolumbia ja Alberta mägistesse riigiparkidesse või nende ümbrusesse ning samuti leidub neid Whitehorse'i lähedal Yukoni Territooriumil.

Kuna mõningaid nendest allikatest on võimalik kasutada aasta ringi, siis võivad suusatajad sageli nautida pärast väsitavat suusatamist kuumaveeallikate mõnusid.

Umbes 1,6 kilomeetri kaugusel Banffi linna tsentrumist Albertas, toidavad Cave ja Basini allikad oma kuuma veega looduslikku väävlibasseini, kus leidub madalam osa ka väikestele lastele. Need allikad annavad päeva kestel väävlibasseini 2.587.500 liitrit kuuma vett, mille keskmiseks kuumuseks maikuu keskpaigast kuni septembrikuu keskpaigani on 28 kraadi Calsiuse järele.

Upper Hot Springs, mis asub Sulphur Mountain'i nõlvakul umbes 4 km kaugusel Banffist, annab päevas 774.000 liitrit kuuma vett, mis juhitakse aastaringi suurde välibasseini. Vee soojus basseinis on keskmiselt umbes 38 kraadi Celsiuse järele.

Briti Kolumbias asuv Harrison Hot Springs, mis on avatud aastaringi, on muutnud selle vaikse kanada küla Vaikse ookeani loodeosa populaarsemaks turistide tsentrumiks. Kaks kuuma mineraalvete allikat annavad vett, mille soojus on 68 kuni 74 kraadi Celsiuse järele. Vesi jahutatakse 38 kraadile Celsiuse järele ning juhitakse torude abil kahte suurde siseujulasse. Harrison Hotel's Health Paviljoni kõigile registreeritud külalistele on nende ujulate kasutamine tasuta. Vee tähtsamaks lisandiks on väävel, millel on rahustav toime inimkehale.

Radium Hot Springs asub just Briti Kolumbias asuva Kootenay National Pargi lääne sissekäigu lähedal pargi maaalal. Vee temperatuur on siin 40 kraadi Celsiuse järele ning allikad asuvad Redstreak'i mäe küljel. Kuumaveeallikad annavad umbes 2.587.500 liitrit vett päevas ning varustavad sellega moodsat supelasutust, millele on antud nimeks Aquacourt. Aquacourt'is on kaks suurt välisbasseini, riietusruumid, dushiruumid, aururuumid ja masseerimistoad, kus tegutsevad kvalifitseeritud asjatundjad.

Looduslikult ilus 20-minutiline autosõit Balfouri parve maandumiskohast põhja poole viib reisija Ainsworth Hot Springs'i, kus avaneb vaade Briti Kolumbia Kootenay järvele. Sissekäik ujula juurde, mille vee temperatuur on 35. kraadi Celsiuse järele, toimub läbi koopa, kus teie võite end leotada 43 kraadilise Celsiuse järele vees enne kui te hüppate ujulasse. Koopa suus on võimalik võtta ka auruvanni.

Briti Kolumbia Terrace-Kitimat maantee viib Terrace Hot Springs'i juurde, mis annab aastaringi kuuma vett neljale supelbasseinile. Kristallselges vees ei ole väävlit ega rauda ning vee soojus on mugavalt 30 kuni 40 kraadi Celsiuse järele.

Yukoni Territoorium on uhke oma aastaringi tegutsevale Takhini Hot Springs'ile, mis asub 27,2 km põhja pool Whitehorse'i. Vesi Takhini Centre'i basseinis on pidevalt 47 kraadi Celsiuse järele soe.

Detailide ja kulude kohta andmete saamiseks nendes kuumavee kuurortites tuleb kirjutada vastavate provintside turismi osakondadele järgmistel aadressidel: Department of Travel Industry, 1019 Wharf Street, Victoria, British Columbia, V8W 2Z2; Travel Alberta, 10255-104 Street, Edmonton, Alberta, T5J 1B1; Yukon Department of Tourism and Information, P.O. Box 2703, Whitehorse, Yukon Territory, Y1A 2C6. Üldist informatsiooni on võimalik saada: Canadian Government Office of Tourism, Ottawa, Canada, K1A 0H6.

„MEIE ELU" esindaja Montrealis on

PAUL KENTS
12064 Lavigne, Montreal P.Q.
H4J 1Y2
Tel. 334-4242

Kus asub Eedeni aed?

Kas Eedeni aed oli kunagi olemas ja kus ta asus on küsimused, mis teadlasi on aastasadu huvitanud. Arheoloog Geoffrey Bibby on üks nende seast. Ta on pühendanud 15 aastat Eedeni aia asukoha selgitamiseks ja avastas selle juures Dilmuni kultuuri Bahrain saarel, Persia lahes. See kultuur elas üle oma õitseaja 2700 aastat e.Kr. ja omas tihedaid sidemeid Sumeri kultuuriga. Nendel oli ühine kirjakeel, ühine ehituskunst, sama keraamika ja ühine mütoloogia.

Väljakaevamistest Dilmunis on koostatud tunniajaline dokumentaalfilm. Näidati väljakaevatud losside ja linnuste müüre, mitmesugust keraamikat ja pitsatsid või perekonna märke. Sumeri vägilane ja kuningas Killamees, kellel pidi olema olnud üliinimlik jõud, oli keraamikas kujutatud härja keha ja lõvi peaga. Ühe jutustuse kohaselt ta pidi omama igavese elu, kuid kaotas selle elu hoidja ühes võitluses.

Sumeri kirjades jutustused ühest aiast ja veeputusest pidid olema 2000 aastat vanemad kui need mis on kirja pandud piiblis. Sumeri kirjade kohaselt Eedenile sarnanev aed olla asunud kusagil mere lähedal. Seda aeda olid niisutanud maa- ja merealused magedavee allikad. Aia rikkalikus looduses esimesed inimesed olid elanud koos mitmesuguste loomadega, kes üksteist ei murdnud. Inimestel oli keelatud süüa selles aias 7-et sorti aed- ja puuvilja, et igavesti elada. Nad sattusid kiusatusse ja siis tuli karistus.

Väljakaevamiste juures Dilmunis olid avastatud maaalused mageda vee allikad. Filmis näidati kuidas mere põhjast, ühest allikast toodi üles plastikkotiga magedat vett, mis maitses täiesti värskena. Arheoloog Bibby oli seletuste andmisel täiesti veendunud selles, et tema on avastanud Eedeni aia asukoha Dilmunis.

N.K.

MÕTTESÄHVATUSI

Vanajumal tegi inimese loomisel suure vea. Ta seadis inimese geniaalsusele piirid, kuid unustas idiootsusele piiri seadmast.

☆

Tõeliselt rikkad on need inimesed, kes ei pea aega säästma.

☆

Optimist on inimene, kes ei võta asju nii traagiliselt nagu need on.

☆

Musikaalsed inimesed on arusaamatud. Nad tahavad, et kuulajad on tummad sel ajal kui nad tahaksid olla kurdid.

☆

Ükski naine ei kanna meeleldi kleiti, mida teine enne juba kandnud. Meeste juures pole naised nii nõudlikud.

☆

Mees parimates aastates, on see, kelle parimad aastad juba möödas on.

☆

Tõeline sõber on see, kelle ees tohib valjusti mõelda.

☆

Kui raha küllalt on, tuleb edu iseenesest.

☆

Kaasaegne muusika on määratu kõrb paari väljasülitatud datlikiviga.

☆

Ihnuskoid on kaasaegsetele nuhtluseks, aga pärijatele õnnistuseks.

☆

Ilma lollpeadest seltskonnata oleks vaimukas mees kohmetu.

☆

Maailmas on 400 miljonit seadust selleks, et käia kümne käsu järgi.

☆

Aforismi hinnatakse muu hulgas seepärast, et selles on pool tõde. See on ebatavaliselt kõrge protsent.

Kagunud NIHITS

PEDESTRI JAAN

Tsivilisatsioon

„Kas pole narrus pärismaalastest
nii valjult trumme põristada,
et kurje vaime seega peletada!"
Nii ütleb targalt mõnigi
kaasaegsetest
kes loodab autopasunaga
liiklussulgu hajutada.

Naljad

Ida-Berliinis seisavad kaks „DDR-i" kodanikku Intershopi-äri ees ning imetlevad lääne päritoluga kaupu. Küsib üks:

„Ütle mulle, Franz-Friedrich, kuidas on D-marga, naela ja idamarga vahekord?"

„Ühe D-marga eest võid osta naela idamarkasid."

☆

Silt ühel äriaknal Hamburgis:
„Kõik nahktaskud on nahast."

☆

Lääne-Saksa algkoolis. Õpetaja küsib:

„Nimetage mulle üks kuulus sakslane, kelle nimi algab „B" tähega!"

„Beckenbauer (tuntud jalgpallur)," vastab väike Fritz.

„Kas sa Bismarcki ja Beethovenit ei tunne?" küsib koolmeister.

„Kes neid varumängijaid kõiki võib nimepidi meeles pidada."

☆

„Härra naaber," ütleb isand Ratashabe. „Teie koer hammustas eile mu ämma."

„Väga armas, et teie seda mulle ütlesite. Nüüd ma vähemalt tean, mille tagajärjel mu koer vedru välja viskas."

☆

Pärast seda kui esimene tshehhi kosmonaut Vladimir Remek oli koos ühe venelasega nädal aega maailmaruumis, küsis temalt üks kodanik Prahas:

„Mis ei pannud venelased kaht tshehhi ruumikapslisse?"

„Nad oleksid N. Liidu asemel maandunud Kanadas ja palunud asüülõigust."

☆

Naispatsient arstile:

„Härra doktor. Teie olete teinud vea hormoonitablettidega."

„Kuidas teie selle peale tulete?"

„Mu mees koob juba kaheksa päeva sukka ja mina pean habet ajama."

☆

Ühes Pariisi kohvikus kõnnib vanem daam korjanduskarbiga ringi ning kogub raha langenud tüdrukute heaks. Avaldades oma soovi ühele välismaa turistile, vastab viimane:

„Mul on kahju, madam, aga ma toetaksin neid vaeseid tüdrukuid isiklikult."

☆

„Kas nõukogude kodanikel ei lubata poliitilistel põhjustel sooritada reisi lääneriikidesse?"

„Põhimõtteliselt mitte. Nõukogude Liit ei ole nii rikas, et võiks lasta ronge, busse ja lennukeid tühjalt tagasi sõita."

☆

„Kuidas on meeleolu idabloki riikide kõrgemate tegelaste hulgas?"

„Täpselt nagu sultani haaremidaamide hulgas. Igaüks teab, et ta on järjekorras, aga ei tea, millal."

☆

„Mu uus naissekretär on armastuses sama igav kui mu oma naine," kurdab suurärimees ametivennale.

„Ma võin oma kogemuste põhjal sama tõendada," vastab viimane ilmsüütu näoga.

☆

Kaks merehädalist triivivad ulgumerel. Üks küsib:

„Kas arvad, et maa on juba lähedal?"

„Päris kindlasti kaks või koim kilomeetrit ainult."

„Kuspool?"

„Meie all."

☆

„Miks harrastavad shvaabid innukalt kaugushüpet?"

„Kulub vähem saabast."

Pedestri Jaan

SUPER EXPRESS

Sulgenud ettevaatlikult ukse enese järel, astus Peeter Liuhkamäe südatalve pakasesse. Läbi öösel kokkutuisanud hangede sumas ta raudtee viadukti suunas ja pöördus siis kitsale kõrvalteele, mis viis aiaäri juurde.

„Kas äri veel avatud polegi?", küsis ta noorukilt, kes peasissekäigu ees lund rookis.

„Peremees tuleb alles kell kümme".

„Kuid ma ise olen siin kella kaheksa ajal ostmas käinud", imestas Peeter.

„Tõsi küll, aga see oli suvel".

Peeter pidi tingimata kustki lilli saama, sest muidu oleks põrmu varisenud üks kaunis traditsioon — lilled Esterile nende abiellumise aastapäeva hommikul. Tavaliselt toimetas Peeter lilled salamahti koju juba eelmise õhtul, kuid eile oli tal olnud tööülesandeid väljaspool linna, kuhu tagasi jõudes ärid juba suletud olid. Nüüd pidi Peeter panema oma lootuse lähimale shopping sentrile. Kuigi ka seal äride avamiseni veel ligi terve tund aega oli, ei saanud Peeter ju ennast kodus tühjade kätega näidata ja nii tuli tal aega surnuks lüüa shoping sentri tühjades koridorides. Ka siinne lilleäri avati alles kell kümme, millega üle jäi ainult toitainete äri, kus peaaegu alati elavaid lilli leidus kuski kaalikate ja kapsapeade naabruses.

Need olid Peetrile tema elu kõige pikemad minutid, mille surma ta siin ära ootama pidi enne kui lõpuks ometi äri suured lükanduksed avati ootajate parvele, mis kiirelt kaubariiulite vahele hajus. Kui Peetrile, kes selle äri topograafiaga eriti tuttav polnud, lillede osakonna leidmisel veidi raskusi oli, siis seda kergem oli õige lille valik poole tosina krüsanteemi ja paari, pühadest üle jäänud äraväntsutatud ponsettia hulgast.

Kui Peeter oma krüsanteemi eest maksma läks, oli — tema imestuseks — ainsale avatud kassale juba pikk looklev ostjatesaba taha kasvanud. Õnneks ei lasknud abi ennast kaua oodata. Juba riputas üks valges kitlis näitsik ühe teise kassa juurde papp-plakati „SUPER EXPRESS". See oli nagu stardipauguks, mille peale vankri- ja jalamehi küll Peetri eest, küll tema tagant, kui ka kaubariiulite vahelt uue kassa poole tormama hakkas. Kui Peeter ükskord taipas ekspresskassa hüvesid ihaldama hakata, leidis ta ennast veel kaugemal kassast kui enne.

„Olnuks vist targem endisesse sappa jäädа", hindas Peeter oma manöövri tulemusi, kuid oli juba hilja, sest loodus ei sallinud tühemeid ja tema vana asukoht oli juba kinni kasvanud. Kas elu ekspresskassas kiiremini pulbitses kui teises, oli raske otsustada, kuid kellaosutid, mis poe avamist oodates nagu kinni jäätanud olid, keerlesid nüüd korraga nagu veskitiivad.

„Miks seda ekspresskassat „superexpressiks" nimetatakse", küsis Peeter oma silmaringi laiendamiseks naiselt tema ees.

„See on üks uuendus, mis kasseerimist kiirendab", arvas hallipäine daam kätega õhus väntamisetaolisi liigutusi tehes.

„Milviisil siis?"

„Ma ei tea täpselt, kuid ... kuid see on üks uuendus", oli ähmane vastus daamilt, kes näis nagu kimbatusest vabanevat, kui üks kasukmantlis daam, lai naeratus päevitunud näol, tema juurde tõtates juba eemalt hüüdis:

„Hallo, Anne, pole teid näinud terve igaviku! Kuidas elate?" ja jätkas enne teisele suu avamiseks mahti andmata: „Tulime just eile õhtul Mexicost ja täna õhtuks oleme juba kutsutud professor Metteri juurde. Te teate ju doktor Metterit?"

„Tean küll. Olime ju tema loengul muuseumis. Mäletate, kui kõik istmed olid täis ja minu mees loovutas oma koha teile selle kohtunikuproua ja minu vahel".

„Ma mäletan, Anne, ma mäletan", pani uustulnuk oma käe nagu rahustavalt Anneks-hüütu randmele. „Ma olen kõik aeg kahetsenud, et ma teiega seal rohkem rääkida ei saanud, aga proua Borg ... proua Borg ...", kehitas ta õlgu lausele kohast lõppu leidmata ja deklareeris selle asemel, et enne juuksuri juurde minekut olevat ta spontaanselt otsustanud poest läbi tulla ja näitas paari tillukest delikatessipurki oma peos, mispeale Anne vargsi oma vankrist hamburgeripakendi ülesse noppis ja oma kaenla alla surus ning saiakoti ümber pööras nii et selle hinnaalanduse lapakas välja ei paistaks.

„Kuidas teie lapsed elavad?", päris „mehhiklane" ja jatkas vastust ootamata: „Kim lõpetas kevadel ja on nüüd kihlatud".

Kui kassaneiu viimaks saba esimest otsa oli niipalju läbi jahvatanud et Peeter „Superexpressi" all olevat peenemat kirja lugema ulatas, selgus talle ka selle sõna mõte — ostja tohtis väljamakstud kauba oma enese käega kotti toppida.

„Milline õnnistus", mõtles Peeter. „Ostjal pole tarvis kiruda pakkija aeglust ja äri säästab pakkija palga."

Daamidevaheline vestlus ei tahtnud nagu hästi vedu võtta hoolimata „mehhiklánna" ponnistustest, kes nagu oma sealoleku õigustamiseks näis kinni haaravat esimesest pähetulevast teemast.

„Olete lasknud oma juuksed välja kasvada", mispeale Anne, nagu häbiteolt tabatu häbelikult pead noogutas.

„Ega's juuksed ometi sisse kasvada saa", imestas Peeter endamisi vargsi Anne halli pead tema kaaslase apteegiblondi skalbiga võrreldes. Kuid kui ta oma igatseva pilgu ekspresskassa poole tagasi pööras, pidi ta möönma, et kassapreili juustega kumbki võistelda ei saanud. Muidugi nõudsid neiu juuksed ka rohkem hoolt, sest iga kord, kui ta pead pööras leti poole, artiklite hindade lugemiseks, kadus ta nägu tiheda juuksekardina taha, mille ta järsu pealöögiga pidi kõrvaldama, et kassaregistrite nuppe näha. Iga peaviskamise puhul jäi aga osa juukseid kangekaelselt paigale, mille tõttu neiu iga kolmanda pealöögi järel oli sunnitud oma mõlema käe sõrmedega kombates kindlaks tegema juukselaugu asukoha oma lagipeal, laugu kohal rimba lahutama ja selle pooled kõrvalestade taha ülesse riputama. Iga kord, kui see rituaal aset leidis, vaikis kassaregister ja ostjaile avanes võimalus imetleda „Super Express" kassa efektiivsust.

Mexico daam, kes ikka veel Anne satelliiti mängis, pöördus äkki Peetri poole:

„Ega teil selle vastu midagi pole kui ma koos oma sõbrannaga teie eel kassast läbi lähen. Näete, mul on ainult need kaks asja ja ma pean kell kümme juuksuri juures olema", liputas ta oma purgikesi Peetri nina ees ja puges vastust ootamata Anne külje alla.

Kassapreili uljas võitlus kassanuppudega ja juukserimbaga oli niipalju vilja kannud, et leti jooksev lint ka tuba Peetri käeulatusse oli jõudmas, kui äkki ühe õiglumeelse vanahärra vali protestihääl läbi kogu maja kajas. Paberkotid olid otsa lõppenud ja kassaregistri ragin vaibus kuni värske kandam kotte kohale toodi.

„Super Express", mõnitas Peeter endamisi kui ta oma lillepotiga lõpuks tänavale jõudis.

Väikesed jalajäljed koduukse taga näitasid, et tüdrukud olid juba kooli läinud. Enne aga kui Peeter jõudis oma võtit välja otsida, avas Ester ukse, küsides imestunult:

„Kas sa täna tööle ei lähegi?"

Esteri nägu läks aga naerule kui Peeter paberkoti krüsanteemi pealt ära tõstis ja sõna lausumata talle lille ulatas.

„U-u-h, kui terav!", naeris ta siis, olles vajutanud suudluse Peetri raseerimata põsele.